

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ

โดย

นางสิริมา สิทธิวรรณ

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ

กองโรงพยาบาลราชานุกุล

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ขอมติขอสมต.ร.ท.ราชพฤกษ์.

ดร. สหะสม

๒๕๓๔.

ห้องสมุด
โรงพยาบาลราชานุกูล
รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นปกติ^{ปกติ}
(Problems in Inclusive Education of the
Mentally Retarded Children in Regular Classrooms)

โดย

นางสิริมา สิทธีวรรณ
นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7ว.

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ กองโรงพยาบาลราชานุกูล
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

27. ก.ย. 2543

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อรวบรวมปัญหาด้านต่าง ๆ และศึกษาระดับความมากน้อยของปัญหาของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นปกติและเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนและพฤติกรรมและพัฒนากระบวนการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนจำนวน 107 คน ที่เรียนรวมในโรงเรียนรัฐบาล 7 โรง โรงเรียนเอกชน 5 โรง ซึ่งเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครู 60 คน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของปัญหาแต่ละระดับเป็นรายชื่อ ผลการวิจัยสรุประดับปัญหาเป็นรายชื่อดังนี้

1. ปัญหาทางการเรียน พบว่า มีปัญหามากเกี่ยวกับการไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน มีช่วงความสนใจสั้นมาก และจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้ (ร้อยละ 31.8) ขาดความสนใจในบทเรียน (ร้อยละ 25.2) ไม่มีความพร้อมในการเรียน พูด อ่าน เขียน และทักษะเลขคณิต (ร้อยละ 22.4) ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน (ร้อยละ 19.6) และการใช้กล้ามเนื้อมือไม่ประสานสัมพันธ์กับตา (ร้อยละ 16.0)

2. ปัญหาทางด้านสังคม พบว่า มีปัญหามาก เกี่ยวกับการไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (ร้อยละ 15.9) ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ไม่ได้ คือ รัง เหงาแต่ใจตนเองและไม่เชื่อฟังครู (ร้อยละ 14.0) หยิบของเพื่อนโดยไม่ขออนุญาต (ร้อยละ 13.1) มักจะแยกตัวและชอบแหย่เพื่อน (ร้อยละ 11.2)

3. ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง มีปัญหามาก เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของตนเอง (ร้อยละ 13.1) การรับประทานอาหารและการทำความสะอาดง่าย ๆ (ร้อยละ 12.1) การแปรงฟันและการทำตามคำสั่ง (ร้อยละ 11.2) การแต่งตัวและการรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย (ร้อยละ 10.3)

4. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ มีปัญหามาก เกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ (ร้อยละ 17.8) มักจะพูดสอดแทรก ส่งเสียงดัง เฉย เฉื่อยชา และเกือจคร้าน (ร้อยละ 14.0) ก้าวร้าว ชอบรังแกเพื่อน และว่องไวผิดปกติ อยู่ไม่สุข (ร้อยละ 11.2) แยกตัวและเหม่อลอย (ร้อยละ 9.3) และขลาดกลัว (ร้อยละ 7.5)

5. ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีปัญหามาก เกี่ยวกับครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนเด็กปัญญาอ่อนไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน (ร้อยละ 14.0) ผู้ปกครองไม่ยอมรับในระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก (ร้อยละ 8.4) ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป (ร้อยละ 6.5) และปัญหาระดับปานกลางเกี่ยวกับเด็กปกติไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน (ร้อยละ 27.1) และผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กปัญญาอ่อน (ร้อยละ 20.6)

สำหรับความต้องการของครู พบว่า มีความต้องการมากที่สุด คือ สื่อการเรียนการสอน และหลักสูตร เนื้อหาที่ปรับปรุงสำหรับเด็กปัญญาอ่อน (ร้อยละ 61.7) รองลงมา คือ การวัดผลการเรียน เป็นพิเศษ (ร้อยละ 56.7) และต้องการครูการศึกษาพิเศษเพื่อช่วยสอนเสริม (ร้อยละ 51.7)

Abstract

Problems in Inclusive Education of the Mentally Retarded Children in Regular Classrooms.

The main objectives of this study are to collect and educate the degrees of various problems of the mentally retarded children who are inclusive in regular classrooms in Bangkok and the result can be used as the basic data to support the problems solving in learning and behavior and developing the appropriate educational system for them. The sample size is consisted of 107 mentally retarded from 7 governmental schools and 5 private schools. The questionnaires were finished by 60 teachers. The degrees of problems are divided into 4 levels of rating scale and the collected data were analyzed by frequency distribution and percentage revealed degrees of problems in each issue. The result of the study can be summarized as followings

1. **Learning problems.** The major findings are : Do not understand the lessons; short attention span and can not remember of things were taught (31.8%); lack of interesting in learning (25.2%); lack of readiness in speaking, reading, writing and arithmetic skills (19.6%) and poor eye-hand coordination (16.0%).

2. **Social problems.** The major findings are : Lack of self confidence (15.9%); lack of social interaction ; stubborn and unobedience (14.0%); take things belonged to others without permission (13.1%); withdrawal behavior and annoy others (11.2%)

3. **Self help problems.** The major findings are : lack of safety for themselves (13.1%); eating and simple cleaning (12.1%); teeth brushing and following the directions (11.2%); dressing and keeping bodies and clothes clean (10.3%)

4. **Behavioral and emotional problems.** The major findings are : lack of emotional control (17.8%); interrupt and make loud noise ; inert and lazy (14.0%); aggressive and annoy; hyperactive and restless (11.2%); withdraw and absent minded (9.3%) and timid (7.5%)

5. **Other concerned problems.** The major findings are : The other teachers do not accept the mentally retarded children (14.0%); parents do not accept the learning competence of the children (8.4%); parents do not participate with schools and very strictly to their children (6.5%). Moderate problems are the normal children do not accept the mentally retarded (27.1%)

As for the teachers needs for teaching process are : teaching materials and modified curriculum (61.7%); the exclusive evaluation from normal children (56.7%) and special education teachers to support teaching (51.7%).

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและอนุเคราะห์จาก ครู อาจารย์ ของโรงเรียน
ที่ตั้งกัศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และโรงเรียนเอกชน
จำนวน 11 โรงเรียนที่ได้กล่าวไว้แล้วในรายงานการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ได้
สละเวลาตอบแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนให้ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยครั้งนี้จะไม่สมบูรณ์หากไม่ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้คำแนะนำ
ปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะทั้งในด้านวิชาการและหลักการทำวิจัยทุกขั้นตอน ตลอดจนการสนับสนุน
และให้กำลังใจในการทำวิจัยจนสำเร็จด้วยดีจากอาจารย์คารณิ ษณะภูมิ หัวหน้ากลุ่มงาน
การศึกษาพิเศษ กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างยิ่ง ฃ.
โอกาสนี้ด้วย

หวังว่างานวิจัยเรื่องนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ นิสิต นักศึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ห้อง และองค์กรที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะเป็นส่วนช่วยให้
เด็กปัญญาอ่อนซึ่งเป็นผู้พิการทางสติปัญญาได้รับโอกาสในการเรียนมากขึ้น

นางสิริมา สิทธิวรรณ
นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7ว.
กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ
โรงพยาบาลราชานุกูล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

Abstract

กิตติกรรมประกาศ

บทที่

1	บทนำ	
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.1.1	ความเป็นมา	1
1.1.2	ความสำคัญของปัญหา	3
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3	กรอบการศึกษาวิจัย	5
1.4	คำนิยามศัพท์	6
1.5	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน	10
2.1.1	ความหมายของเด็กปัญญาอ่อน	10
2.1.2	การแบ่งระดับของภาวะปัญญาอ่อน	11
2.1.3	พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลปัญญาอ่อน	11
2.1.4	การฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อน	13
2.1.5	จุดมุ่งหมายในการสอนเด็กปัญญาอ่อน	14
2.1.6	หลักการสอนเด็กปัญญาอ่อน	14
2.2	ปัญหาพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อน	15
2.3	ปรัชญาและแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ ^{การ} จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน	15
2.4	หลักการจัดการศึกษาเรื้อนรวมสำหรับเด็กพิการและปัญญาอ่อน	16
2.5	นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิการ	18
2.6	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
3	วิธีดำเนินการศึกษา	24
3.1	ประชากร	24
3.2	กลุ่มตัวอย่าง	24
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	25

	หน้า
3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย	25
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	26
4 ผลการวิจัย	27
ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม)	27
ตอนที่ 2 ก. ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม	30
ข. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆ ของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม	31
1. ปัญหาทางการเรียน	31
2. ปัญหาทางด้านสังคม	32
3. ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง	33
4. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์	34
5. ปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	35
6. สรุปผลรวมของระดับปัญหาด้านต่างๆ	37
ตอนที่ 3 ก. ปัญหาความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม	38
ข. ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน	39
5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
5.1 สรุปผลการวิจัย	41
5.2 การอภิปรายผล	44
5.3 ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	50

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม)	27
2	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม	30
3	แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน	31
4	แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาทางด้านสังคม	32
5	แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง	33
6	แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์	34
7	แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	35
8	แสดงผลรวมของระดับปัญหาด้านต่างๆ	37
9	แสดงระดับปัญหาความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม	38
10	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1.1 ความเป็นมา

คนปัญญาอ่อนจัดเป็นกลุ่มคนพิการประเภทพิการทางสติปัญญา หรือการเรียนรู้ จากรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถิติของคนปัญญาอ่อนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก พบว่า มีประชากรปัญญาอ่อน ร้อยละ 1 - 3 สำหรับประเทศไทยนั้น มีรายงานการสำรวจขององค์การอนามัยโลก (WHO) ในปี พ.ศ. 2500 โคซ คร.อัลตัน สดอลเตอร์ พบประชากรที่เป็นปัญญาอ่อนจากการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 1. ดังนั้น ในปัจจุบัน จึงมีประชากรที่เป็นคนปัญญาอ่อนประมาณ 600,000 คนเศษ เนื่องจากภาวะปัญญาอ่อนเป็นปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจที่สำคัญปัญหาหนึ่งของประเทศชาติ เพราะเมื่อเกิดภาวะปัญญาอ่อนขึ้นแล้ว หากไม่ได้รับการช่วยเหลือทันทีที่ก็จะทำให้คนปัญญาอ่อนพัฒนาการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัว และสังคม ดังนั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation) สำหรับคนพิการ จึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง ที่กำหนดขึ้นโดยมุ่งหวังให้บริการแก่คนพิการประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการปรับสภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และการเรียนรู้ เพื่อให้กลับคืนสู่สภาพปกติเท่าที่จะทำได้ตาม อัดภาพของแต่ละบุคคล และสามารถดำรงชีวิต อยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างปกติ ฉะนั้น การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญ อย่างมากต่อคนพิการ

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ในมาตรา 4 หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือการเสริมสร้างความสามารถของคน พิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพ เพื่อให้คน พิการได้มีโอกาสทำงาน หรือดำรงชีวิตในสังคมทัดเทียมคนปกติ (กรมประชาสงเคราะห์, 2539 : 2) ฉะนั้น การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนปัญญาอ่อนอย่างมาก เพราะเป็นการให้โอกาส และสิทธิแก่คนปัญญาอ่อน ได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นพื้นฐาน (Basic Skills) เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนปัญญาอ่อนให้ดีขึ้น

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2538 ได้อนุมัติแผนพัฒนาการศึกษาพิเศษ (ด้านคนพิการ) ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ทั้งสายสามัญและ สายอาชีพให้กับคนพิการ ตลอดจนแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ก็มุ่งให้ บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้คือโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น กลุ่ม คนพิการ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มชุมชนแออัด เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน , 2539 : 26 - 27) นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังกำหนดไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอ กันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่ เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ เอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2541 : 13)

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยกำหนดไว้ใน มาตรา 10 ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 7)

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน และสนับสนุนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและเอกชน ซึ่งใน พ.ศ. 2542 เป็นปีที่กระทรวงศึกษาธิการรณรงค์ให้เด็กพิการทุกคนได้เข้าเรียน โดยใช้ข้อความว่า “เด็กพิการทุกคนที่อยากเรียน ต้องได้เรียน” เพราะแต่เดิมนั้น เด็กพิการมีโอกาสได้เข้าเรียนร้อยละ 8 เท่านั้น ซึ่งจัดว่าน้อยมาก เพราะมีสถานที่เรียนค่อนข้างจำกัด และการจัดบริการส่วนหนึ่งจัดโดยองค์กรเอกชน และมูลนิธิต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง ซึ่งมาจากผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน มูลนิธิ และสมาคมคนพิการประเภทต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการขึ้น เด็กพิการประเภทต่าง ๆ จึงมีโอกาสดำเนินเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น ทั้งในโรงเรียนการศึกษาเฉพาะทาง และเรียนรวมในโรงเรียนปกติทั่วไป ตลอดจนรณรงค์ให้ผู้ปกครองให้ความสนใจส่งลูกพิการเข้าเรียนมากขึ้น และจัดอบรมครูโรงเรียนปกติให้เข้าใจและยอมรับเด็กเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติมากขึ้น เช่น เกี่ยวกับเด็กพิการทางสติปัญญา หรือการเรียนรู้ (ปัญญาอ่อน) ที่สามารถเรียนรวมได้ ก็ได้รับโอกาสเข้าเรียนในชั้นปกติเพิ่มมากขึ้น

สำหรับในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการรณรงค์การเรียนรวม (Integration) และการเรียนรวม (Inclusion) สำหรับเด็กพิการในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เนื่องจากผู้ปกครองและนักวิชาการ เน้นในสิทธิมนุษยชนกันมาก และเห็นว่าการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) เป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษยชน ในการมีสิทธิและความเสมอภาค ซึ่งคนพิการทุกคนควรได้รับสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาและอื่น ๆ เท่าเทียมกับคนทั่วไปเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994) UNESCO องค์การสหประชาชาติ “World Conference on Special Needs Education, Access and Quality” ร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของประเทศสเปน ขึ้นในเดือนมิถุนายน ณ เมือง Salamanca โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน และได้พิจารณานโยบายพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรวม ซึ่งเน้นให้โรงเรียนให้บริการแก่เด็กทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความต้องการการศึกษาพิเศษ และจากการประชุมดังกล่าวได้กำหนดเป็น Salamanca Statement ขึ้น โดยเน้นในหลักเกณฑ์นโยบาย และหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับความต้องการทางด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งในกฎ Salamanca นี้จะมีกล่าวถึงหลักการต่าง ๆ

ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (เด็กพิการประเภทต่าง ๆ) หลายหัวข้อ ยกตัวอย่าง ข้อที่ 1 กล่าวไว้ว่า “เด็กทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการศึกษา และจะต้องให้โอกาสไปสู่ความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับให้เข้าเรียนตามระดับชั้น (Inclusion International – ILSMH, 1995 : 6) ซึ่งต่อมาสมาคมพันธ์ปัญญาอ่อนสากล (International League of Societies for Persons with Mental Handicap, ILSMH หรือ ปัจจุบัน Inclusion International) ซึ่งมีสมาชิกจากสมาคมปัญญาอ่อนทั่วโลกกว่า 20000 แห่ง มีสำนักงานใหญ่อยู่ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ก็ได้รณรงค์ให้สมาชิกสมาคมปัญญาอ่อนประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก นำไปปฏิบัติเพื่อให้โอกาสและสิทธิแก่คนปัญญาอ่อนได้ ใช้ชีวิตประจำวันกับสังคมทั่วไป เช่น เป็นพลเมืองเต็มขั้น มีสิทธิและเสรีภาพในการเรียนรวม และเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว รัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องจึงได้ปฏิรูปและพัฒนาการศึกษา เพื่อจัดบริการให้เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ตามความต้องการของ ผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้โอกาสแก่เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน ซึ่งจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเวลาในการรับส่ง

เนื่องจากโรงพยาบาลราชานุกูล ได้มุ่งเน้นในการจัดบริการปัญญาอ่อนสู่ชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 โดยการจัดทีมงานเยี่ยมบ้านเด็กปัญญาอ่อน ให้ความรู้และคำแนะนำในการดูแลและฝึกอบรมเด็กที่บ้านแก่ผู้ปกครอง และส่งต่อเด็กปัญญาอ่อน ไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไป ซึ่งดำเนินโครงการร่วมกับโรงเรียนของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครในชุมชนดินแดง ที่โรงเรียนวิสุทธิและชุมชนบางกะปิที่โรงเรียนบ้านบางกะปิ ปัจจุบันโครงการที่โรงเรียนวิสุทธิได้ยกเลิกไปแล้ว เนื่องจากกรุงเทพมหานครได้ปรับเปลี่ยนโรงเรียนเป็นโรงเรียนสอนเด็กทางด้านกีฬาโดยเฉพาะ โครงการเรียนรวมที่โรงพยาบาลราชานุกูลดำเนินร่วมกับกรุงเทพมหานครจึงยังคงมีเพียงโรงเรียนบ้านบางกะปิ ซึ่งมีเด็กอยู่ในโครงการที่ส่งไปเรียนรวม 25 คน โดยกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ รับผิดชอบในการดำเนินการประสานงาน ให้ความรู้และคำแนะนำในด้านการเรียนการสอน และการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ แก่ครู และผู้ปกครอง ตลอดจนให้ความร่วมมือในการอบรมครู และติดตามผล อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้ทำการศึกษาวิจัยได้รับมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินโครงการเรียนรวมดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา

นอกจากนี้กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลราชานุกูล ยังให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการส่งเด็กไปเรียนรวมในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด และให้ความรู้ คำแนะนำในด้านวิชาการ การเรียนการสอน สื่อการสอน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแก่ครูด้วย

1.1.2 ความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากเด็กปัญญาอ่อนมีระดับความสามารถในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ต่ำกว่าเด็กปกติมาก และในการเรียนการสอนเด็กเหล่านี้ ครูผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการสอนพิเศษ เพื่อจูงใจให้เด็กปัญญาอ่อนสนใจในการเรียนรู้ เพราะครูสอนเด็กปัญญาอ่อนมักจะพบว่า เด็กมีปัญหาในการเรียนด้านต่าง ๆ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่าง ทั้งตัวเด็กเอง และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ของเด็ก เช่น เด็กไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน มีความสนใจในการเรียนน้อย หรือบางคนมีสมาธิสั้นมาก หรือผู้ปกครองไม่ให้ความ

ร่วมมือกับครู เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าว ครูจะต้องพิจารณาหาวิธีการแก้ไขโดยเร็ว โดยครูจะต้องสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนสนใจที่จะเรียน โดยใช้วิธีการเรียนการสอนโดยการวิเคราะห์งาน การช่วยเหลือในขั้นตอนต่าง ๆ และการให้แรงเสริม (คารณีย์ ธนะภูมิ, 2541 : 50)

ดังนั้น ในการจัดการเรียนร่วม (Integration) หรือ การเรียนรวม (Inclusion) ของเด็กพิการนั้น จะพบว่า เด็กปัญญาอ่อนจะมีปัญหาในด้านการเรียนมากกว่าเด็กพิการประเภทอื่น ๆ เช่น ในประเทศฮ่องกง จะไม่จัดเด็กปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mentally Retarded, IQ 35-49) เข้าไปเรียนร่วม แต่จะจัดเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mentally Retarded IQ 50 - 70) เข้าไปเรียนร่วมมากกว่า และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การจัดเด็กพิการร่างกายหรือเด็กที่บกพร่องทางการเห็น และทางการได้ยิน เข้าไปเรียนร่วมจะเป็นการง่ายกว่าการจัดเด็กปัญญาอ่อน เพราะเด็กปัญญาอ่อนมีปัญหาต่าง ๆ มากกว่า เช่น ต้องปรับหลักสูตรให้เหมาะสม และทำให้ง่ายขึ้น และจำเป็นต้องใช้หลักสูตรที่ยืดหยุ่น และครูที่มีคุณสมบัติพร้อมที่สอนให้เด็ก ได้รับความรู้อย่างกว้างขวางได้ (Crawford, 1989 : 423)

จากการสำรวจในประเทศออสเตรเลีย พบว่า ประมาณเกือบร้อยละ 2 ของเด็กในโรงเรียนปกติ เป็นเด็กปัญญาอ่อน ตั้งแต่ระดับน้อย จนถึงระดับรุนแรง และพิการทางร่างกาย หรือประสาทสัมผัส ซึ่งเด็กเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ในรายที่มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนรู้หรือมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าร้อยละ 10 และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจของนักการศึกษาพิเศษในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว พบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีเด็กมีปัญหาทางการเรียนที่มีอายุอยู่ในวัยเรียน ประมาณร้อยละ 3 แต่จำนวนจะเพิ่มมากขึ้น ถ้ารวมถึงเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย (Ward, et al. 1989 : 52)

นอกจากนั้น Belmont and Belmont (1983) (อ้างถึงใน Ward, et al, 1989 : 53) ได้ให้ข้อแนะนำไว้ว่า เด็กที่มีปัญหาในโรงเรียนปกติ จะมีลักษณะต่าง ๆ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นเด็กที่มีปัญหาต้องใช้เวลาเรียนมากกว่าคนอื่น ๆ กลุ่มที่ 2 เป็นเด็กที่พอจะเรียนได้ในระยะเริ่มแรก แต่ในปีต่อ ๆ มาจะมีปัญหาในการเรียน กลุ่มที่ 3 เป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียน ขึ้น ๆ ลง ๆ ในระยะ 6 ปีแรก ไม่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างชัดเจน และกลุ่มที่ 4 เป็นเด็กที่เรียนอ่อนคงที่ ตลอดเวลาที่เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา และเขาได้สรุปไว้ว่า อาจจะรวมได้เป็น 2 กลุ่ม ด้วยกันคือ กลุ่มที่มีปัญหาการเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นพวกที่มีพัฒนาการล่าช้า และกลุ่มที่เรียนอ่อนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ในสถานที่เรียนทุกแห่ง เช่น ในโรงเรียนปกติ ในชั้นพิเศษ และในโรงเรียนพิเศษ

ถึงแม้ว่าในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิการ โดยให้กองการศึกษาเพื่อคนพิการ ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้ขยายศูนย์การศึกษาพิเศษ และสร้างโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กปัญญาอ่อน ก็ยังไม่เพียงพอ และยังไม่กระจายไปทุกจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการจึงขยายโอกาสให้เด็กปัญญาอ่อนที่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ได้ทุกโรงเรียน ซึ่งมีกระจายไปทุกจังหวัดและทุกอำเภอ ซึ่งปัจจุบันรับเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อยและปานกลางเข้าไปเรียนรวมแล้วจำนวน 14,964 คน (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 36) และเมื่อมีเด็กปัญญาอ่อนไปเรียนรวมในโรงเรียนปกติมากขึ้น ก็ย่อมจะมีปัญหาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้ทำการศึกษาวิจัยได้มีโอกาสไปร่วมประชุมสัมมนา กับครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม

หลายครั้ง ตลอดจนไปเยี่ยมชมการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ มาแล้วหลายโรง ก็มักจะได้รับฟังปัญหาต่าง ๆ จากครูเสมอ ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน ตลอดจนด้านการเรียนการสอน และสื่อการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กปัญญาอ่อนเสมอมา

ดังนั้น ปัญหาต่าง ๆ จึงควรได้รับการศึกษาวิจัย และรวบรวมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางช่วยให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ดีขึ้น หากปล่อยทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว และต่อเนื่อง ก็จะทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ไปอย่างน่าเสียดาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อรวบรวมปัญหาด้านต่าง ๆ ของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนปกติของกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร และศึกษาระดับความมากน้อยของปัญหา
- 1.2.2 เพื่อใช้ผลการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทาง การปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านการสอน การแก้ไขปัญหาพฤติกรรม และการพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนให้เหมาะสมและได้ผลต่อไป

1.3 กรอบการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยกำหนดขอบการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของเด็กปัญญาอ่อนที่ไปเรียนรวมในโรงเรียนปกติในกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1.3.1 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน
- 1.3.2 เด็กปัญญาอ่อนที่ไปเรียนรวมตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 107 คน
- 1.3.3 จำนวนครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม 60 คน ซึ่งครูบางคนจะทำการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมากกว่า 1 คน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม

รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็ก

ข. ปัญหาด้านต่าง ๆ ของเด็กในชั้นเรียน

ส่วนที่ 3 ความต้องการของครู

1.4 คำนิยามศัพท์

1.4.1 ปัญหา (Problem) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้น ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะคงได้รับการวิเคราะห์และแก้ไข

1.4.2 การเรียนรวม (Inclusive Education) หมายถึง การจัดระบบการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่น และช่วยส่งเสริมให้แก่เด็กพิการ และเยาวชน ที่มีความต้องการพิเศษ (อันเนื่องมาจากความ

บกพร่องหรือเหตุผลอื่น ๆ) โดยจัดในรูปแบบของการรวมเข้าไปกับระบบการศึกษาทั่วไป และจัดขึ้นในโรงเรียนปกติทั่วไปที่มีหน้าที่จัดการศึกษาอย่างเหมาะสมให้กับทุกคน (United Nation Development Programme 1994 : 9 – 10) โดยมีหลักการจัดเรียนรวมดังนี้

1. การเรียนรวมควรจัดให้เด็กได้มีโอกาสเข้าเรียนในชั้นปกติของโรงเรียนใกล้บ้านของเด็กพิการมากกว่า และพร้อมทั้งจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการหรือมีปัญหาประเภทต่าง ๆ ด้วย

2. การจัดการเรียนรวม จะต้องตอบสนองและคำนึงถึงความต้องการและความรุนแรงของระดับความพิการ และระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน รวมทั้งความแตกต่างของวิธีการ ตลอดจนการใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคล การปรับหลักสูตร และการจัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนเป็นพิเศษด้วย

3. การเรียนรวมจะต้องจัดเป็นคณะทำงาน (Team Work) เพื่อร่วมกันรับผิดชอบทั้งโรงเรียน แต่ครูที่สอนประจำชั้นที่มีเด็กเรียนรวม จะมีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการจัดบริการเสริมพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- จัดครูเดินสอนหรือครูสอนเสริมที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษมาแล้ว ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยครูประจำชั้นสอน

- จัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนพิเศษ สำหรับเด็กพิการ

- ขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง อาสาสมัคร หรือเด็กนักเรียนที่มีอายุมากกว่า ให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ

- ปรับสภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปรับหลักสูตร ตารางสอน และวิธีการ วัสดุ

- จัดอบรมครู เพื่อเสริมสมรรถนะทางด้านทักษะการสอนและความรู้

- จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นปกติ แต่การบริหารจัดการให้การสนับสนุนอย่างคดต้องแล้ว

สำหรับผู้สนับสนุนการเรียนรวมของเด็กพิการได้ชี้ให้เห็นถึงสิ่งต่อไปนี้

1. นักเรียนทุกคนมีสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จะต้องเข้าโรงเรียนเหมือนคนอื่น ๆ

2. นักเรียนในชั้นเรียนทุกคนจะได้รับผลประโยชน์ทั่วถึงกัน ถ้าได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ โดยเฉพาะนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้อาการ ได้มาก ก็สามารถเรียนรู้ทักษะทางสังคมจากการคุยตัวอย่างเด็กทั่วไป และยังมีความรู้สึกที่ดีว่าตัวเองก็เป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในชั้นเรียนเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ไม่ใช่เป็นพลเมืองชั้นสองที่ด้อยจากคนอื่น และคนที่ไม่พิการก็ได้เรียนรู้ในการยอมรับความพิการของเพื่อนว่าเป็นเพียงความแตกต่างเท่านั้น และคนเราสามารถเรียนรู้ และแบ่งปันซึ่งกันและกันได้

3. เมื่อนักเรียนพิการถูกให้ออกจากชั้นเรียนปกติ ไปเรียนในชั้นพิเศษ เขาจะถูกเหยียดหยามจากเพื่อนร่วมชั้น และถูกตราหน้าว่าพิการ และการแยกไปเรียนชั้นพิเศษทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้วิชาที่สำคัญที่คนอื่น ๆ กำลังเรียนอยู่

4. เด็กพิการบางคนได้รับความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพอื่น ๆ ทำให้เด็กขาดเรียนน้อยครั้งในแต่ละวัน ซึ่งเป็นการดึงเด็กออกไปจากโปรแกรมการเรียน (pullout program) และเมื่อเขาขาดเรียนไป เขาก็จะต้องได้รับการเรียนซ่อมเสริมในห้องเรียนพิเศษมากขึ้น ซึ่งไม่เกิดประโยชน์แก่นักเรียนที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ทั่วไปได้
5. วิธีการสอนในชั้นพิเศษในหลายกรณี ไม่ได้แตกต่างไปจากวิธีการสอนในชั้นเรียนปกติมาก โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาในด้านการเรียนรู้และปัญหาทางอารมณ์ ซึ่งบางทีเด็กได้รับการสอนในชั้นปกติที่เหมาะสมกว่า เช่น การสอนวิชาชีววิทยาในชั้นพิเศษ เด็กอาจไม่มีถึงอำนาจความสะดวกที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติการทดลองที่ใช้ทำในห้องชีววิทยาจริง ๆ ได้ และครูที่สอนชั้นพิเศษอาจจะมีเด็กพิการในชั้นมากเกินไป ซึ่งทำให้ยากต่อการสอนเป็นรายบุคคล

สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องข้อได้แก่ยังในการเรียนรวม (Friend & Bursuck, 1996 : 13) มีดังนี้

1. การที่จะกล่าวว่า เด็กทุกคนควรจะได้เรียนในชั้นเรียนปกติทั่วไปนั้น เป็นการปฏิบัติสิทธิที่เด็กพิการควรจะได้ได้รับการสอนเป็นรายบุคคลตามลักษณะของความพิการ และละเมิดกฎหมายการศึกษาพิเศษของรัฐ (Council for Exceptional children , 1993 ; Lieberman , 1992) ซึ่งจะต้องจัดบริการสำหรับเด็กพิการที่ไม่สามารถเรียนในชั้นปกติทั่วไปได้
2. ในอดีตที่ผ่านมา นักเรียนพิการหลายคน โดยเฉพาะคนที่มีปัญหาในการเรียนและพฤติกรรม ไม่ต้องเข้าเรียนในชั้นพิเศษ ถ้าเขาได้รับความสำเร็จในชั้นเรียนปกติ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีเด็กพิการบางคนต้องการสภาพแวดล้อมพิเศษ และการบริการเป็นรายบุคคลที่จำเป็นมาก ซึ่งในบริการเหล่านี้ชั้นพิเศษสามารถจัดให้ได้ และสภาพดังกล่าว เด็กพิการสามารถเรียนได้เร็วกว่าเรียนในชั้นปกติ
3. ในชั้นเรียนปกติ มักจะไม่สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กพิการได้ เช่น เด็กพิการบางคนต้องการอรรถบำบัด เนื่องจากมีปัญหาในการออกเสียง ซึ่งจะไม่สามารถจัดบริการนี้ในชั้นเรียนปกติโดยไม่รบกวนการเรียนการสอนของเด็กอื่น ๆ ในชั้นได้ นอกจากนี้ เด็กพิการบางคนที่กำลังเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ต้องการสภาพแวดล้อม เช่น สถานที่ทำงาน หรือในชุมชนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ห้องเรียน
4. ชั้นเรียนปกติและครูที่ทำงานที่นั่นอาจจะยังไม่พร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการ ซึ่งในบางกรณีครูอาจจะขาดทักษะในการสอนเด็กพิการ หรือในด้านอื่น ๆ เช่น ขนาดชั้นเรียนใหญ่ และกดดันให้เด็กบรรลุถึงมาตรฐานทางวิชาการอย่างเข้มงวด ซึ่งทำให้ครูไม่สามารถที่จะช่วยเด็กพิการในชั้นเรียนได้ และอีกประการหนึ่ง การเอาเด็กพิการจำนวนหนึ่งไปรวมกับเด็กปกติจำนวนมาก ซึ่งครูไม่สามารถที่จะสอนเด็กพิการเป็นรายบุคคลได้เลย และในหลายปีโรงเรียนมีผู้เรียนที่แตกต่างกันมากอยู่แล้ว การเพิ่มเด็กพิการเข้าไปอีกอาจจะทำความเสียหายต่อการเรียนของเด็กคนอื่น ๆ ไปด้วย
5. เด็กพิการที่เรียนในชั้นปกติและครูประจำชั้นควรจะได้รับ การสนับสนุนบริการด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการสนับสนุนที่เหมาะสมจะสามารถช่วยให้การเรียนรวมได้รับความสำเร็จ แต่ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมเสี่ยงต่อความล้มเหลวอย่างมาก การได้รับการสนับสนุน

อาจจะเป็นอุปสรรคการสอน การฝึกอบรมเพิ่มเติมของครูหรือการช่วยเหลือจากบุคลากรวิชาชีพอื่น (เช่น ครูการศึกษาพิเศษ) แต่เท่าที่ปรากฏ มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนเพราะจะประหยัดค่าใช้จ่าย

การจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กพิการนั้น จะได้รับความสำเร็จ ถ้าได้รับการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างดี ไม่ว่าจะจากครูประจำชั้น จากครูการศึกษาพิเศษ และเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดีถ้าร่วมกันทำงาน แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีเด็กพิการที่ต้องการบริการพิเศษเป็นครั้งคราว หรือเป็นโปรแกรมพิเศษที่แยกออกมาจากชั้นเรียน ทั้งนี้เป็นความต้องการของแต่ละบุคคล แต่ถึงสำคัญก็คือ จะต้องมีการประมาณและทรัพยากรพอที่จะนำมาช่วยให้เด็กพิการได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่จะเอื้ออำนวยให้แก่เด็กพิการ ถ้าไปเรียนรวมในชั้นปกติมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

(Friend & Bursuck , 1996 : 21)

1. จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน หลักสูตร และการสอนที่ต้องการ
2. บันทึกจุดเด่นในด้านการเรียน และความต้องการของนักเรียน
3. ตรวจสอบศักยภาพด้านต่าง ๆ และความสำนึกของนักเรียน
4. มองปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน
5. นำข้อมูลรวมกันเพื่อระดมความคิดในการปรับการสอน
6. เลือกแนวการสอนที่เหมาะสมมาใช้
7. ประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นตอนทั้ง 7 นี้ เป็นรูปแบบที่นำมาใช้ได้อย่างกว้าง ๆ สำหรับการติดตามความต้องการพิเศษและสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน

สรุปแล้ว การเรียนรวมนั้น องค์ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเน้นว่าเป็นการเปลี่ยนระบบ และโครงสร้าง เพื่อเปิดกว้างอย่างเต็มที่ และอำนวยความสะดวกแก่ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะพิการหรือไม่พิการ ซึ่งแต่เดิมนั้น เป็นระบบที่แยกเด็กพิการออกไปจากโรงเรียนปกติและสังคม ดังนั้น การเรียนรวมจึงเป็นแนวทางของความคิดใหม่ เกี่ยวกับวิธีการว่าทำอะไรให้เด็กพิการหรือปัญญาอ่อนได้เรียน ทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกับเด็กปกติได้ โดยแนวความคิดใหม่มุ่งเน้นไปสู่การร่วมมือกันช่วยเหลือ และสร้างเสริมความสามารถ เน้นการปรับสภาพแวดล้อม และสร้างความสัมพันธ์ มากกว่าการเน้นเพื่อการดูแล (Care) หรือการบำบัดรักษา (Treatment) ซึ่งการเรียนรวมจะมีผลต่อการกระทำ การแยกสภาพแวดล้อมทางสังคมออกไป มักจะทำให้มีอุปสรรคมากกว่าความพิการของตัวเด็กเอง การเรียนรวมจึงเป็นตัวแทนความเชื่อหรือปรัชญาที่ว่า เด็กพิการควรจะได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนปกติ ไม่ว่าจะสามารถเรียนได้ตามหลักสูตรมาตรฐานของโรงเรียนหรือไม่ (O' Brien, Snow, Forest + Hasbury, 1989, York, Vandercook, MacDonald, Heise-Neff+Caraghey, 1992 (อ้างใน Friend & Bursuck, 1996 : 4)

1.4.3 เด็กปัญญาอ่อน (Mentally Retarded Children) หมายถึง เด็กที่มีภาวะของความจำกัดอย่างชัดเจนของการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งแสดงลักษณะเฉพาะ 3 ประการ คือ

1. มีความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ
2. มีความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive skills) อีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้บริการในชุมชน การควบคุมตนเอง สุขภาพอนามัย และความปลอดภัย การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง และการทำงาน
3. แสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี (Luckasson, et al., 1992 : 2) (อ้างใน คารณี ธนภูมิ, 2542 : 4)

1.4.4 โรงเรียนปกติ (regular school) หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กทั่วไป โดยใช้หลักสูตรการศึกษาตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4.5 ชั้นเรียนปกติ (regular class) หมายถึง ชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนปกติทั่วไปใน ข้อ 4

1.4.6 ครูประจำชั้น หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในชั้นเรียนปกติที่มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าไปเรียนรวมด้วย

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จะได้ทราบถึงปัญหาค้นต่าง ๆ ของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นเรียนปกติ และความต้องการของครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม เพื่อนำผลมาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กปัญญาอ่อน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและทบทวนเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปัญญาอ่อน และความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กปัญญาอ่อน สรุปได้ในหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน (Mentally Retarded Children)
- 2.2 ปัญหาพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อน
- 2.3 ปรัชญา และแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปัญญาอ่อน
- 2.4 หลักการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการและปัญญาอ่อน
- 2.5 นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิการและปัญญาอ่อน
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน (Mentally Retarded Children)

2.1.1 ความหมายของเด็กปัญญาอ่อน

Friend & Bursuck (1996 : 16) กล่าวว่า iva เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีความสามารถจำกัดในการเรียนรู้ และพฤติกรรมการปรับตัวแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด เด็กปัญญาอ่อนสามารถเรียนได้ช้ากว่าเด็กทั่วไปมาก และอาจจะเรียนได้ถึงจุดหนึ่งตามความสามารถที่เขาจะเรียนได้เท่านั้น เด็กปัญญาอ่อนจะมีความแตกต่างกันในระดับต่าง ๆ เช่น เด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับรุนแรง ซึ่งการดำรงชีวิตของเขาขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงมากน้อยของเขา เช่น ระดับน้อย เมื่ออยู่ในวัยผู้ใหญ่สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง (independent) จนถึงกึ่งอิสระ (semi-independent) ก็คือต้องพึ่งพาคนอื่นด้วย และสามารถทำงานที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของคนได้ บางครั้งจะใช้คำศัพท์เรียกว่า “เด็กพิการทางการเรียนรู้” แทนคำว่า “เด็กปัญญาอ่อน”

คาร์ณี ธนะภูมิ (2542 : 4) กล่าวถึงความหมายของภาวะปัญญาอ่อนของสมาคมปัญญาอ่อนอเมริกัน – American Association on Mental Retardation (AAMR) โดย Luckasson et al. (1992) iva “ภาวะปัญญาอ่อน” (Mental Retardation) หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนของการปฏิบัติคน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งแสดงลักษณะเฉพาะคือ

1. มีความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ (ระดับ IQ ต่ำกว่า 70 ลงมา)
2. มีความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive Skills) อีก อย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ (ทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้บริการในชุมชน การควบคุมตนเอง สุขภาพอนามัย และความปลอดภัย การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้เวลารว่าง การทำงาน)

3. ภาวะปัญญาอ่อนแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

ดังนั้นเด็กปัญญาอ่อนก็คือ เด็กที่มีภาวะปัญญาอ่อนที่แสดงลักษณะเฉพาะดังกล่าวแล้ว

2.1.2 การแบ่งระดับของภาวะปัญญาอ่อน

ภาวะปัญญาอ่อนเป็นปัญหาต่อครอบครัวและสังคมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก และระดับรุนแรงจะเป็นภาระต่อครอบครัวในการดูแลอย่างมาก เพราะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือช่วยเหลือตนเองได้เพียงเล็กน้อย ดังนั้นการแบ่งระดับปัญญาอ่อนจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนในการดูแล ฝึกอบรม ให้การศึกษาและการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การแบ่งระดับภาวะปัญญาอ่อนนี้มักจะแบ่งตามระดับความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (WHO.) ได้แบ่งระดับภาวะปัญญาอ่อนตาม ICD (International Classification Disease) เช่น จากหนังสือคู่มือการใช้ ICD 10 (สถาบันสุขภาพจิต , ม.ป.ป. : 86 – 87) ได้แบ่งระดับภาวะปัญญาอ่อนไว้ดังนี้

1. ปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับเขาวนปัญญา 50 - 69
2. ปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับเขาวนปัญญา 35 - 49
3. ปัญญาอ่อนระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) ระดับเขาวนปัญญา 20 - 34
4. ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับเขาวนปัญญาต่ำกว่า 20
5. ปัญญาอ่อนอื่น ๆ (Other Mental Retardation) ไม่สามารถประเมินระดับเขาวนปัญญาได้ เนื่องจากมีความพิการทางกายอย่างมาก
6. ปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถระบุได้ (Unspecified Mental Retardation) มีหลักฐานว่ามีภาวะปัญญาอ่อน แต่มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะจัดไว้ในข้อหนึ่งข้อใดที่กล่าวมาแล้วได้

2.1.3 พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลปัญญาอ่อน

ดาร์ณี ชนะภูมิ (2542 : 26 – 27) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลปัญญาอ่อนนั้น แตกต่างกันตามระดับความรุนแรงของภาวะปัญญาอ่อน ซึ่งสรุปได้ตามระยะช่วงอายุ ดังนี้

ปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับ IQ 50 – 70

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มักสังเกตไม่เห็นความผิดปกติแต่จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ต่ำช้ากว่าเด็กปกติเล็กน้อย เช่น พูด เดิน และช่วยเหลือตนเองล่าช้าบ้าง

วัยเรียน (อายุ 6 – 21 ปี) จะพบความคิดปกติเมื่อเข้าเรียน มักมีปัญหเรียนช้ากว่าเด็กอื่น ๆ ในชั้น โดยเฉพาะในการอ่าน เขียน และเลขคณิต ซึ่งต้องสอนโดยการใช้หลักการศึกษพิเศษ สามารถฝึกให้ทำงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือฝีมือมากนัก หรืองานที่กึ่งทักษะ (Semi-skilled) ได้

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ขึ้นไป) มีอายุสมอง 9 ถึงต่ำกว่า 12 ปี สามารถดูแลตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ ประกอบอาชีพหรือทำงานง่าย ๆ ได้ แต่มักมีปัญหาพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมไม่เหมาะสมกับวัย จึงต้องการความช่วยเหลือและชี้แนะในการปฏิบัติตนและการแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยาก หรือในสภาพสังคมที่สับสนและตึงเครียด

ปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับ IQ 35 – 49

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าที่สังเกตเห็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดและการเข้าใจภาษาล่าช้ามาก แต่สามารถฝึกการช่วยเหลือตนเองง่าย ๆ ได้ และควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อเตรียมความพร้อมในทักษะพื้นฐานเพื่อเข้าเรียนต่อไป

วัยเรียน (อายุ 6 – 21 ปี) สามารถเรียนรู้การสื่อความหมายง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันได้ สามารถฝึกการช่วยเหลือตนเองและการทำงานง่าย ๆ ได้ และสามารถฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นได้พอสมควร แต่มีความก้าวหน้าในการเรียน เขียน อ่าน และเลขคณิตน้อยมาก ต้องการฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน เช่น การดูแลตนเอง การรักษาความปลอดภัย และการฝึกใช้มือทำงานง่าย ๆ

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปีขึ้นไป) จะมีอายุสมอง 6 ถึงต่ำกว่า 9 ปี สามารถทำงาน ง่าย ๆ ในสถานที่ทำงานที่มีคนดูแลและให้ความช่วยเหลือได้ สามารถร่วมในกิจกรรมนันทนาการง่าย ๆ ได้ แต่ไม่สามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองอย่างอิสระได้ ต้องการผู้แนะนำช่วยเหลือตลอดเวลา

ปัญญาอ่อนระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) ระดับ IQ 20 – 34

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าอย่างเห็นได้ชัดเจน สื่อความหมายได้น้อยมากหรือไม่ได้เลย อาจฝึกให้ช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นง่าย ๆ ได้บ้าง เช่น การรับประทานอาหาร เป็นต้น ส่วนใหญ่มักพบความพิการซ้ำซ้อนร่วมด้วย เช่น พิการร่างกาย แขนขา หูหนวก หรือ Cerebral Palsy ต้องการการดูแลช่วยเหลือตลอดเวลา

วัยเรียน (อายุ 6 – 21 ปี) มักมีความพิการทางการเคลื่อนไหว เข้าใจภาษาและได้ตอบได้บ้าง สามารถฝึกกิจนิสัยประจำวันได้บ้าง ต้องการคนดูแลช่วยเหลือตลอดเวลา

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปีขึ้นไป) จะมีอายุสมอง 3 ถึงต่ำกว่า 6 ปี สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันง่าย ๆ และสามารถทำกิจกรรมที่ซ้ำ ๆ ได้บ้าง ต้องการคนดูแลและช่วยเหลือตลอดเวลา

ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับ IQ ต่ำกว่า 20

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 – 5 ปี) มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้ามากอย่างเห็นได้ชัด และส่วนใหญ่มักมีการพิการอย่างอื่น ๆ ร่วมด้วย โดยเฉพาะด้านการเคลื่อนไหว อาจเดินไม่ได้ หรือเคลื่อนไหวได้ลำบากมาก ควบคุมตนเองไม่ได้ ไม่สามารถรับรู้และสื่อความหมายได้ ต้องการคนดูแลและรักษาพยาบาล

วัยเรียน (อายุ 6 – 21 ปี) มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้ามาก แสดงอาการได้ตอบทางด้านอารมณ์ได้น้อยมาก อาจเข้าใจการสื่อความหมายด้วยท่าทางง่าย ๆ ได้บ้าง และอาจฝึกการใช้แขน ขา มือ และการเคี้ยวอาหารได้บ้าง ไม่สามารถดูแลตนเองในชีวิตประจำวันได้ ต้องการคนดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปีขึ้นไป) จะมีอายุขัยมองต่ำกว่า 3 ปี อาจฝึกให้เดินหรือเคลื่อนไหวได้บ้าง ไม่สามารถพูดได้ แต่อาจเข้าใจการสื่อความหมายด้วยท่าทางง่าย ๆ ได้บ้าง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องการคนดูแลช่วยเหลือตลอดไป

2.1.4 การฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อน

ชวลา เขียรธนู และกัลยา สุตะบุตร (2538 : 9) ได้กล่าวถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อน ดังนี้

2.1.4.1 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ (Medical Rehabilitation) ได้แก่ การรักษาโรคที่เกิดร่วมกับภาวะปัญญาอ่อน หรือบุคคลปัญญาอ่อนที่มีความพิการด้านอื่น ๆ ร่วมด้วย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขความพิการ และการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย เช่น โรคลมชัก Cretinism PKU Cerebral Palsy (C.P.) เป็นต้น นอกจากการใช้ยารักษาตามอาการแล้ว ยังต้องให้การบำบัดรักษาด้วย ซึ่งได้แก่

- กายภาพบำบัด (Physiotherapy) เด็กปัญญาอ่อนที่มีความพิการร่างกายร่วมด้วย จำเป็นต้องแก้ไขอาการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ และช่วยพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการทรงตัว โดยวิธีการบริหารร่างกาย การนวด การตัด การดึง และการฝึกหัดท่าต่าง ๆ ตลอดจนฝึกการใช้กายอุปกรณ์เสริมหรือเทียม และเครื่องช่วยการเคลื่อนไหว กายภาพบำบัด จะสามารถช่วยให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น

- กิจกรรมบำบัด (Occupational therapy) เด็กปัญญาอ่อนส่วนใหญ่ มักจะมีความบกพร่องการใช้กล้ามเนื้อมือ จึงต้องฝึกการใช้มือและนิ้วมือ เช่น การใช้มือจับของเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การแต่งตัว ฯลฯ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงทักษะอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจวัตรด้วยตนเอง

- อบรมบำบัด (Speech therapy) เด็กปัญญาอ่อนมากกว่าร้อยละ 70 มีความบกพร่องทางการพูด และการสื่อความหมาย จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกการใช้กล้ามเนื้อช่วยพูด การบังคับกล้ามเนื้อเปล่งเสียง ตลอดจนการแก้ไขการพูดที่ผิดปกติ โดยการฝึกเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ซึ่งการฝึกพูดนี้ ต้องฝึกตั้งแต่อายุต่ำกว่า 4 ปี จึงจะได้ผลดีที่สุด

นอกจากการบำบัดดังกล่าวแล้ว สิ่งที่สำคัญอย่างมากสำหรับเด็กปัญญาอ่อนวัยก่อนเรียน ก็คือ การส่งเสริมพัฒนาการ (Early Intervention) ซึ่งหมายถึงการจัดโปรแกรมการฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่พัฒนาการปกติตามวัยของเด็ก จากการวินิจฉัยพบว่า เด็กที่ได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นตั้งแต่เขาวัย จะสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการฝึกเมื่อเด็กโตแล้ว ฉะนั้น ทันทีที่เด็กได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นปัญญาอ่อน ควรจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการได้ทันที เช่น เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มอาการดาวน (Down Syndrome) ซึ่งบิดามารดาและผู้เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญยิ่ง คือ การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

2.1.4.2 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา (Educational Rehabilitation) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษามีส่วนสำคัญมากต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพราะเด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในทศวรรษที่ผ่านมา มีการส่งเสริมให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้ชีวิตในสังคมร่วมกับเด็กปกติ โดยให้ออกาสเด็กปัญญาอ่อนได้เรียนร่วม (Integration) และเรียนรวม (Inclusion) กับเด็กปกติ โดย

สถานศึกษาที่รับเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนร่วมหรือเรียนรวม จะต้องจัดบริการให้สอดคล้องกับระดับความสามารถและความต้องการของเด็ก เช่น หลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ

2.1.4.3 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม (Social Rehabilitation) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนพิการมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบุคคลปัญญาอ่อน ซึ่งมีความต้องการทางสังคมอย่างมาก การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมจะช่วยให้บุคคลปัญญาอ่อนรู้จักปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมในชุมชน และการเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และพึ่งพาผู้อื่นน้อยที่สุดที่จะเป็นไปได้ การเรียนในโรงเรียนจะช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานทางสังคมของเด็กปัญญาอ่อนอย่างมาก นอกจากโรงเรียนแล้ว ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมทักษะทางสังคมของบุคคลปัญญาอ่อนทั้งในบ้านและนอกบ้าน และชุมชนก็มีส่วนช่วยสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมเช่นกัน

2.1.4.4 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ (Vocational Rehabilitation) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพสำหรับบุคคลปัญญาอ่อนนั้น ได้แก่ การจัดบริการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และยังสามารถแบ่งภาระของครอบครัวและพึ่งตนเองได้ สำหรับงานที่บุคคลปัญญาอ่อนสามารถทำได้ ได้แก่ งานที่ไม่ต้องใช้ฝีมือหรือความละเอียดมากนัก เช่น งานบ้านง่าย ๆ งานบริการง่าย ๆ งานในโรงเรียนง่าย ๆ ที่ไม่ซับซ้อน เป็นต้น ทั้งนี้ต้องทำงานภายใต้การควบคุมดูแลและแนะนำอย่างใกล้ชิด

2.1.5 จุดมุ่งหมายในการสอนเด็กปัญญาอ่อน

กรมสามัญศึกษา (2529 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า ในหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษกลุ่ม ก. (ปัญญาอ่อน) ปี พ.ศ. 2521 ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2529 ว่าเป็นหลักสูตรการศึกษาพิเศษที่มุ่งเน้นสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. ให้ช่วยเหลือตัวเองได้
2. รักษาสุขภาพอนามัยของตนเองได้
3. เล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
4. สามารถเขียน คณิตเลข และใช้ความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. ใช้เวลาว่างทำงานให้เป็นประโยชน์
6. ปรับตัวให้เข้ากับคนปกติได้

2.1.6 หลักการสอนเด็กปัญญาอ่อน

คารณิ ธนะภูมิ (2542 : 45 - 46) กล่าวถึงหลักการสอนเด็กปัญญาอ่อนควรใช้หลักการสอนให้ตรงกับลักษณะความบกพร่องของเด็กปัญญาอ่อน โดยการกระตุ้นให้เด็กเพิ่มความตั้งใจ โดยการใช้แรงเสริม และใช้กิจกรรมที่เร้าใจ (Task Motivation) ซึ่งได้แก่ การใช้วิธีการสอนในขั้นตอนที่แยกย่อย หรือการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) การสอนซ้ำ ๆ การสอนเป็นรายบุคคล สอนโดยกระทำด้วย

ตนเอง ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ชูใจ และกระตุ้นให้เด็กสนุกสนาน แสดงแบบให้เด็กทำตาม จัดกิจกรรมในช่วงระยะสั้น ๆ ใช้คำพูดที่ชัดเจนและสั้น และให้แรงเสริมตามความเหมาะสม

2.2 ปัญหาพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อน

โครงการพัฒนศึกษาอาเซียน ทบวงมหาวิทยาลัย (2529 : 41)

ได้กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมที่ผิดปกติซึ่งอาจจะสังเกตเห็นได้ในชั้นเรียน เช่น

1. ขาดความสนใจ หรือความตั้งใจในสิ่งที่จำเพาะเจาะจง
2. ช่วงสมาธิสั้น เปลี่ยนความสนใจง่าย วอกแวก
3. ฉุนเฉียว มุทะลุง่าย
4. มีความอดทนต่อการรอคอยน้อย
5. ทำอะไรรุนแรงอย่างไม่มีเหตุผล ไม่ถูกกาลเทศะ
6. ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยอยู่
7. ก่อความวุ่นวาย การเล่น หรือกิจกรรมของกลุ่ม
8. ลำบากในการปรับตัวเข้ากับสังคม
9. ทำอะไรค่อนข้างช้า รุ่มง่าม เงอะงะ
10. เล่นล้อ สะเพร่า ซุ่มซ่าม
11. มีความลำบากในการเรียนรู้หรือเข้าใจค่านามธรรม

ฯลฯ

2.3 ปรัชญาและแนวความคิดพื้นฐาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน

2.3.1 คารณิ ษณะภูมิ (2542 : 124 – 125) ได้กล่าวไว้ว่า แต่เดิมมนุษย์ในยุคก่อน คริสต์ศาสนามีหลักการว่า ทารกที่เกิดมาพิการหรือผิดปกติจะถูกกำจัดหรือฆ่าทิ้งเสียโดยยึดหลักการว่า คนแข็งแรงเท่านั้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ ฉะนั้นก่อนยุค ค.ศ. 1700 – 1800 จึงไม่มีการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ ต่อมาเป็นยุคที่สังคมได้รับอิทธิพลจากความคิดหรือปรัชญา ของ John Locke ที่ว่า เด็กทุกคนเกิดมาบริสุทธิ์เหมือนกันหมด แต่สิ่งที่ทำให้คนแตกต่างกันไปคือ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่รับภายหลัง ในประเทศฝรั่งเศส จึงมีการนำเด็กปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาฝึกสอน และมีนักปรัชญาอีกหลายคน ที่มีแนวความคิดแนวเดียวกัน โดยคำนึงถึงความ dignitas ของมนุษย์ โดยริเริ่มจัดตั้งสถาบันให้การอบรมเลี้ยงดูคนปัญญาอ่อนขึ้น และปรับปรุงโรงพยาบาลคนไข้โรคจิตให้มีการดูแลและปฏิบัติอย่างมีศีลธรรมมากขึ้นเช่นเดียวกับผู้ป่วยทางกาย

ตั้งแต่ ค.ศ. 1800 เป็นต้นมา ประเทศทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา มีการเคลื่อนไหวจัดตั้งโรงเรียนพิเศษแบบประจำสำหรับเด็กตาบอด หูหนวก ปัญญาอ่อน เด็กที่ป่วยโรคลมชัก และเด็กกำพร้าขึ้น โดยให้การเลี้ยงดูตลอดชีวิต

ปี ค.ศ. 1871 Dr.Samuel Gridley Howe เป็นผู้หนึ่งที่บุกเบิกสาขาวิชาการศึกษาพิเศษขึ้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้พัฒนาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ และได้เริ่มทดลองกับกลุ่มเด็กปัญญาอ่อน โดยเฉพาะ และเน้นจุดมุ่งหมายการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสนองพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ และถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งความพยายามของเขาได้รับความสำเร็จอย่างมาก โดยมีการจัดตั้งโรงเรียน รัฐบาลสำหรับเด็กปัญญาอ่อนขึ้น และหลัง ค.ศ. 1900 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนรัฐบาลแบบ ไป-กลับ ขึ้นหลาย แห่ง

ปี ค.ศ. 1975 ประธานาธิบดี ฟอร์ด ยอมรับและเห็นความสำคัญของการให้สิทธิแก่เด็ก พิการด้านการศึกษาให้เท่าเทียมกับเด็กปกติ จึงได้ออกกฎหมายให้รัฐบาลกลางสนับสนุนการศึกษาแก่เด็ก พิการทุกคน ให้ได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้อย่างเหมาะสม โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน และมีข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดในการรับเด็กเข้าเรียน จากกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาพิเศษ ของสหรัฐอเมริกา ในรูปแบบที่เรียกว่า “การเรียนร่วม” (Mainstreaming หรือ Integration) ซึ่งเป็นรูปแบบ ที่พยายามจัดเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระบบ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กทั่วไป และในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ ได้เน้นการจัดการเรียนรวม สำหรับเด็กพิการมากขึ้น (Inclusive Education) ซึ่งเป็นคำศัพท์ใหม่ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

ปี ค.ศ. 1970 Evelyn Deno ได้จัดรูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กพิการในรูปแบบต่าง ๆ ออก เป็น 7 แบบ โดยเรียงลำดับจากความพิการน้อยลงไปหามาก ซึ่งเด็กพิการน้อยก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติ ได้ เด็กพิการมากก็เรียนในสถานที่ที่จัดให้โดยเฉพาะ

ในประเทศไทย มีการจัดสอนเด็กปัญญาอ่อนขึ้นครั้งแรกที่โรงพยาบาลราชานุกูล ในปี พ.ศ. 2505 ต่อมา มีโรงเรียนของมูลนิธิจัดตั้งขึ้นในรูปแบบโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กพิการ ปัจจุบันกระทรวง ศึกษาธิการได้จัดให้มีโรงเรียนพิเศษเฉพาะในจังหวัดต่าง ๆ และให้เด็กพิการได้เรียนรวมในโรงเรียนปกติ ทั่วไปด้วย

2.3.2 Kirk (1962 : 29 – 30) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย และปรัชญาการศึกษาพิเศษว่า การ ศึกษาพิเศษเป็นบริการทางการศึกษาที่จัดขึ้นมานอกเหนือจากโปรแกรมการสอนในโรงเรียนทั่วไป ซึ่งจัดไว้ สำหรับเด็กพิเศษ เพื่อช่วยเหลือในการพัฒนาศักยภาพของเด็ก หรือให้การสงเคราะห์ความไร้สมรรถภาพใน ตัวเด็ก และสวัสดิการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษ

จุดมุ่งหมายทั่วไปของการศึกษาพิเศษที่ Kirk กล่าวไว้ คือ การสงเคราะห์ความคิดปกติด้วย การฝึกหัด และรักษาเพื่อสร้างและพัฒนาสมรรถภาพของเด็กที่บกพร่องไปจากปกติ ให้มีสมรรถภาพที่เข้ม แข็งขึ้น หน้าที่ของการศึกษาพิเศษ คือ การสอนให้เด็กได้ใช้เครื่องมือช่วยอวัยวะหรือส่วนที่บกพร่องไปให้ เกิดผลมากที่สุด และทำให้เด็กสามารถสร้างความรู้สึที่เข้มแข็งเพื่อชดเชยสิ่งที่ตัวเองบกพร่องได้

2.4 หลักการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการและปัญญาอ่อน

2.4.1 Jönsson (1994 : 33 – 35) ได้กล่าวถึงการเริ่มต้นการจัดการเรียนรวมว่า ควรดำเนินการดังนี้

ก. การคัดกรองเด็กพิการและการประเมินผล โดยดำเนินการตามขั้นตอนนี้

- คัดกรองเด็กที่พิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนโดยการใช้เครื่องมือคัดกรองต่าง ๆ ดำเนินการโดยครูประจำชั้น เริ่มจากชั้นระดับ 1 - 2
- คัดกรองเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ยังไม่ได้เข้าเรียน โดยการขอความร่วมมือจากบุคลากรของศูนย์บริการอนามัยและสังคมหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- เด็กที่ได้รับการคัดกรองว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ควรได้รับการประเมินผลขั้นต่อไปจากคณะทีมงานของครูที่มีความรู้และเชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษ และบุคลากรทางด้านการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง

ข. การจัดการเรียนรวม

- จุดเริ่มต้นจะต้องจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กแต่ละคน
- จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ต้องการความช่วยเหลือจากครูให้นั่งใกล้กับครูและกระดานดำ โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กแต่ละคน
- ปรับปรุงห้องเรียน หรือสถานที่อื่น ๆ ให้เหมาะสมเพื่อใช้เป็นหน่วยการศึกษาพิเศษ หรือห้องสอนซ่อมเสริม โดยแยกออกไปสอนนอกห้องเรียนได้
- ไม่ควรจัดห้องสำหรับการศึกษาพิเศษให้มีเด็กมากกว่า 10 - 15 คน เพราะจะเป็นการเอาเด็กไปเก็บไว้มากกว่าการช่วยเหลือเด็ก
- ควรเริ่มต้นในโรงเรียนที่เด็กสามารถเดินทางไปถึงได้สะดวก
- ห้องที่จัดไว้สำหรับหน่วยการศึกษาพิเศษจะต้องปรับให้เหมาะสมกับปัญหาของเด็ก เช่น ห้องสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จะต้องใช้ห้องที่ไม่มีเสียงหรือสิ่งรบกวนอื่น ๆ รบกวนสมาธิของเด็ก
- เมื่อสร้างอาคารเรียนใหม่ ควรปรับสถานที่สำหรับเด็กที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวด้วย เช่น ท่าทางลาด และห้องส้วมสำหรับเด็กพิการ
- การจัดการเรียนรวม ควรเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กหรือเด็กวัยก่อนเรียน และให้อยู่ในชั้นเรียนปกติกับเด็กปกติด้วยเช่นกัน ชั้นหนึ่งควรมีเด็กพิการไม่เกิน 2 คน
- ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูในโรงเรียนต้องเข้าใจและรู้สึก ว่า เด็กพิการต้องการความช่วยเหลือมาก และควรได้รับการช่วยเหลือก่อน
- บอกกล่าวให้ทุกคนเข้าใจอย่างชัดเจนว่า จุดมุ่งหมายการจัดเด็กพิการเข้าเรียนรวมนั้น เพื่อช่วยเหลือเด็กพิการให้เรียนในชั้นปกติไม่ใช่กำจัดให้เด็กพิการออกไปจากชั้นปกติ และให้สร้างโรงเรียนการศึกษาพิเศษขึ้นมาใหม่

ค. ครู

- จัดตั้งคณะทำงานสำหรับดำเนินการจัดการเรียนรวมขึ้นในจังหวัด อำเภอ โดยให้มีครูเข้าไปร่วมด้วย 6 – 8 คน และให้เลือกครูการศึกษาพิเศษที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ มาแล้ว

- คณะทำงานจัดอบรมระยะสั้นแก่ครูที่สอนในชั้นปกติในจังหวัด และอำเภอนั้น ๆ เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานในการสอนเด็กพิการ

- พัฒนาระบบการช่วยเหลือเด็กพิการเข้าชั้น โดยเลือกครูที่ดีที่สุด เพื่อให้ทำหน้าที่ดังกล่าว และส่งไปฝึกอบรมการศึกษาพิเศษและจัดให้ไปเดินสอนตามสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่กำหนดให้

- กระตุ้น และจูงใจให้เพื่อนร่วมชั้น เด็กชั้นสูงกว่า พ่อแม่ ญาติ และอาสาสมัครที่ไม่ได้ทำงานประจำ เพื่อช่วยครูในการช่วยเหลือเด็กพิการ เช่น ช่วยสอนการแต่งตัว ช่วยทำการบ้าน และอื่น ๆ

ง. การให้บริการปรึกษาแนะนำ

- คณะกรรมการการศึกษาของจังหวัดต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพิเศษและการเรียนรวม เพื่อจัดบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- ในระดับอำเภอต้องมีนักวิชาชีพทางการศึกษาพิเศษและการเรียนรวมเพื่อเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำนอกเวลาทำการ

2.4.2 Inclusion International (1998 : 7) ได้กล่าวถึงความเชื่อและหลักการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรวมดังนี้

- เด็กทุกคนสามารถเรียนได้
- เด็กทุกคนเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติในโรงเรียนใกล้บ้านตามอายุที่เหมาะสม
- เด็กทุกคนได้เรียนตามโปรแกรมการเรียนที่เหมาะสม
- เด็กทุกคนได้เรียนตามหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคน
- เด็กทุกคนร่วมมือกันในกิจกรรมของหลักสูตรร่วมกันและหลักสูตรพิเศษ
- เด็กทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการร่วมมือกันช่วยเหลือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

2.5 นโยบายและแผนพัฒนา การศึกษาสำหรับเด็กพิการ

2.5.1 กรมสามัญศึกษา (2543 : 2 – 9) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนางานการศึกษาพิเศษของคนพิการมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสิทธิมนุษยชนที่เน้นความเสมอภาคและโอกาส จึงได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิทางการศึกษาของคนพิการไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในประกาศบัญญัติเพื่อคนพิการ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีดังนี้

มาตรา 43 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

มาตรา 55 ระบุว่า “บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 80 วรรคสอง ระบุว่า “รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้”

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีโอกาส หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และวรรคสอง กำหนดให้ “การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามากที่สุด และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

- มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 เห็นชอบให้ปี 2542 เป็น “ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ” โดยมีคำขวัญไว้ว่า “เด็กพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายและมาตรฐานในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการไว้ 9 ข้อดังนี้

นโยบายข้อ 1 ด้านบริการการศึกษา ให้ผู้พิการได้รับบริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรก ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการและให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ในหลักสูตรสามัญ และให้ฝึกอาชีพเพิ่มเติมไปด้วย เพื่อให้คนพิการสามารถพัฒนาตนเองให้เพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้

นโยบายข้อ 2 ด้านการจัดการศึกษา ต้องจัดให้คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน โดยขยายการบริการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เน้นการเรียนรวม และการจัดให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของความพิการ

นโยบายข้อ 3 ด้านการรับนักเรียน ให้ปรับกฎระเบียบข้อต่อการรับเด็กพิการทุกคน โดยจัดบริการช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการให้ทั่วถึงทั้งเมืองและชนบท จัดทำทะเบียนเพื่อรับรองความพิการที่ควรได้รับการช่วยเหลือตามกฎหมายการศึกษาธิการที่ว่าด้วยสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาของคนพิการ

นโยบายข้อ 4 ด้านการบริการการศึกษา ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหน่วยประสานงานกลาง และกำกับการบริหารโดยประสานกับกรมและจังหวัด โดยระดมความร่วมมือจากสถานศึกษาและสถานพยาบาลมาร่วมกันจัด

นโยบายข้อ 5 ด้านหลักสูตร ต้องรับแจ้งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จากผู้ดูแลประเมิณผล ให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของผู้พิการ โดยเน้นเด็กเป็นหลักการประเมินผล การเรียนรู้ เรียนด้วยตนเองจากกิจกรรมชีวิต

นโยบายข้อ 6 ด้านทรัพยากร ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร และวิชาการแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ โดยจะพิจารณาให้หน่วยงานการศึกษาเพื่อคนพิการอาจพัฒนาไปเป็นองค์การมหาชนในอนาคต หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายข้อ 7 ด้านบุคลากร ให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ มีคุณภาพ และให้มีวิชาการศึกษาพิเศษในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต รวมทั้งเป็นการพัฒนาครูประจำการให้มีเทคนิคการสอนที่ทันสมัย ตามหลักการของพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542

นโยบายข้อ 8 ด้านการประเมินคุณภาพ จัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการศึกษาเพื่อคนพิการโดยเฉพาะ และมีระบบประเมินคุณภาพผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการร่วมประเมิน ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์การคนพิการและผู้ปกครอง

นโยบายข้อ 9 ด้านการส่งเสริมเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนและองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระดับทุกระบบ และทุกรูปแบบ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากรให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้พัฒนาระบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการในรูปแบบต่าง ๆ กัน เพื่อให้คนพิการสามารถรับการศึกษาได้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยจัดรูปแบบดังนี้

1. การเรียนร่วม หรือการเรียนรวมกับเด็กปกติ
2. โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ เช่น สำหรับเด็กตาบอด หูหนวก
ปัญญาอ่อน เป็นต้น
3. การจัดในครอบครัว
4. การจัดโดยชุมชน
5. การจัดในสถานพยาบาล เช่น โรงพยาบาลราชานุกูล
6. การจัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ
7. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

สำหรับการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้พัฒนาระบบการบริการ พัฒนาครูผู้สอนและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการมีการขยายโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะทางเพิ่มขึ้น ในปีการศึกษา 2543 มีโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อน 6 โรงเรียน และมีโครงการวางแผนจัดตั้งในสาขาวิชา เขต 18 เขตทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2544 - 2547 อีก 28 โรงเรียน

สำหรับการเรียนร่วม และการเรียนร่วมนั้น กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ได้ให้โอกาสเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อยเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไปได้ ซึ่งเป็นการขยายบริการการเรียนร่วมนั้นเพิ่มมากขึ้น เพราะโรงเรียนพิเศษเฉพาะทางสำหรับเด็กปัญญาอ่อนยังมีน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและยังไม่ทั่วถึง

2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 ผดุง อารยะวิญญู (2542, 29 – 58) ได้สรุปไว้ในผลงานวิจัยการทดลองวิธีจัดการศึกษาแบบไม่จำแนกประเภท เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนชนบท โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของเด็ก 3 คน ในโรงเรียนวัดโพธิ์คอก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เด็กทั้ง 3 คน เรียนร่วมกับเด็กปกติ เป็นเด็กอายุ 8 ขวบ เรียนอยู่ชั้น ป.2 เพศชาย 2 คน และเพศหญิง 1 คน มีปัญหาในการเรียน 1 คน ปัญหาพฤติกรรม 1 คน และบกพร่องทางการได้ยิน 1 คน จากการสำรวจปัญหาพฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และปัญหาการเรียนก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ซึ่งพบว่าปัญหาด้านต่าง ๆ ที่สำรวจก่อนการทดลอง เด็กทั้ง 3 คน จะมีปัญหาพฤติกรรมด้านการเรียน และด้านบุคลิกภาพอยู่ในขั้นค่อนข้างรุนแรงไปถึงปานกลาง แต่หลังจากเด็กได้รับการแก้ไขพฤติกรรมและครูได้ช่วยเด็กโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและสอนซ่อมเสริมทั้ง 3 คนแล้ว เป็นเวลา 1 ภาคเรียน มีการทดสอบหลังการทดลอง 2 ครั้ง เด็กมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น โดยมีการเปรียบเทียบโดยใช้กราฟเส้นตรง

นอกจากนั้นมีการศึกษาข้อมูล ทักษะคติของครู โรงเรียนวัดโพธิ์คอก ต่อการเรียนร่วมนระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ พบว่าครูผู้สอน 19 คนในโรงเรียนนี้มีทัศนคติที่ดี กับดีมาก ต่อการเรียนร่วม โดยหัวข้อครูไม่รังเกียจเด็กพิการ ได้คะแนนเต็มสูงสุด (50) ซึ่งแสดงว่าครูโรงเรียนนี้พร้อมที่จะให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2.6.2 Baine (1989) (อ้างใน Proceedings of 9th Asian Conference on Mental Retardation, 1989 : 99) ได้กล่าวถึงผลงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนร่วมว่าผลของการเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนกับเด็กปกติที่ได้ทำการวิจัยมาแล้วพบว่า ไม่เป็นไปอย่างที่กำหนดไว้และไม่แน่นอน ซึ่งอาจจะเกิดจากการทำการทดลองไม่เพียงพอ เนื่องจากสาเหตุ 2 ประการดังนี้

1. เนื่องจากเด็กปัญญาอ่อนมีความแตกต่างกันในด้านระดับเขาวนปัญญา ด้านการสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และพฤติกรรมซึ่งจะเป็นผลต่อการจัดเด็กเข้าเรียนร่วมหรือเรียนแยกเป็นชั้นพิเศษ จึงเป็นการยากที่จะตัดสินผลที่ได้รับจากการเรียนร่วมในการเปรียบเทียบเด็กเหล่านี้ในชั้นเรียนร่วมและชั้นพิเศษ

2. ในการเปรียบเทียบการเรียนของเด็กในชั้นเรียนร่วมและชั้นพิเศษนักวิจัยควรจะเลือกชั้นที่เด็กมีระดับเขาวนปัญญา และปัญหาความแตกต่างอื่น ๆ เช่นปัญหาพฤติกรรมมาเปรียบเทียบกันด้วย เพราะเป็นการยากที่จะควบคุมปัจจัยดังกล่าวที่อาจมีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็กได้

ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่พบเกี่ยวกับการเรียนร่วมก็คือ ในชั้นเรียนปกตินั้น ทักษะหลักที่สอนเด็กปกติจะไม่สามารถสอนให้เด็กปัญญาอ่อนได้ และทักษะทางวิชาการ (academic skills) ไม่จำเป็นสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โดยเฉพาะปัญญาอ่อนระดับรุนแรง ไม่ว่าในชีวิตปัจจุบันหรือในอนาคตเลย และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กปัญญาอ่อนดังกล่าว ก็จะไม่เป็นหลักสูตรของเด็กปกติ

2.6.3 Center (1989) (อ้างใน Special Education Centre, Macquarie University, 1989 : 75 – 88) ได้ทำการวิจัยทัศนคติของอาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนประถมและเด็กเล็ก ทั้งโรงเรียนของรัฐบาล และเอกชนในรัฐ New South Wales ประเทศออสเตรเลีย ที่มีต่อการเรียนร่วมของเด็กพิการกับเด็กปกติ โดยมีกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ใหญ่ทั้งหมด 1503 คน ครูสอนเด็กเล็กประถม 2219 คน ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ใหญ่ร้อยละ 83 และครูร้อยละ 77.6 เห็นด้วยกับหลักการ การเรียนร่วม (Mainstreaming) ของเด็กพิการกับเด็กปกติ แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องเน้นในการจัดบริการความช่วยเหลือเด็กพิการให้เพียงพอ ถ้ามีนโยบายนั้น ในความสำเร็จของการเรียนร่วมและครูมีความสนใจในเรื่องการขาดคุณวุฒิพิเศษ ขาดห้องเสริมวิชาการที่เหมาะสม และการจำกัดเด็กพิการในชั้นปกติและอาจารย์ใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นในการจัดบริการช่วยเหลือแก่ครูสอนชั้นปกติให้พร้อม

สำหรับทัศนคติ คือ เด็กพิการแต่ละประเภททั้งอาจารย์ใหญ่และครูที่สอน มีทัศนคติต่อเด็กพิการทางบกพร่อง อาจารย์ใหญ่ยอมรับเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย (I.Q. 50 – 70) และมีทัศนคติทางลบอย่างมากต่อเด็กปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (I.Q. 35 – 49) ต่อการเรียนร่วม เนื่องจากเห็นว่าเพิ่มภาระในชั้นเรียนมากขึ้น และครูในโรงเรียนของแคทอลิก จะยอมรับเด็กพิการเรียนร่วมมากกว่าครูในโรงเรียนรัฐบาล

2.6.4 Rae (1983) (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , ม.ป.ป. : 14) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของเด็กปกติที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนในมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าเด็กปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กปัญญาอ่อน และมีความประสงค์ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเด็กปัญญาอ่อน

2.6.5 Mathews (1984) (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , ม.ป.ป. : 14 – 15) ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญาในรัฐสแตนฟอร์ด ประเทศมาเลเซีย พบว่าครูที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีให้การยอมรับเด็กพิการมากกว่าครูที่มีวุฒิในระดับอื่น ๆ และชาวมาเลเซียที่มีเชื้อสายจีน ให้การยอมรับเด็กพิการมากกว่าชาวมาเลเซียที่มีเชื้อสาย มาเลย์และอินเดีย และครูที่มีพื้นฐานทางการศึกษาพิเศษให้การยอมรับเด็กพิการมากกว่าครูที่ไม่มีพื้นฐานการศึกษาพิเศษ ครูส่วนมากยังมีทัศนคติในทางลบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเห็นว่าการให้การศึกษแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญานั้น ควรแยกจากกันอย่างเด็ดขาดจากเด็กปกติ

2.6.6 Tenorio (1974) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของครูประจำชั้นและครูอื่นที่ไม่ใช่ครูประจำชั้น ต่อเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมการศึกษา พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากภายในตัวเด็กเอง (intrinsic causes) และพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น ส่งผลต่อการสอนของครู และทัศนคติของครูทั้ง 2 กลุ่ม ที่มีต่อเด็ก ไม่แตกต่างกัน ครูประจำชั้นมีความเห็นว่าเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมก่อให้เกิดปัญหาในการปกครองชั้นเรียนแก่ครูประจำชั้น

2.6.7 Tufts (1985) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของครูการศึกษาพิเศษ (ครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษต่าง ๆ เช่น เด็กพิการ พิการหูตาบอด ปัญญาอ่อน และปัญหาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ และพฤติกรรม) ครูที่สอนเด็กปกติ และผู้ปกครองเด็กพิเศษที่มีต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางภาษาอย่างรุนแรงกับเด็กปกติ ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตเมืองลอสแอนเจลิส และแคลิฟอร์เนีย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าวมีทัศนคติต่อการเรียนร่วมในลักษณะดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อแยกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการเรียนร่วมดังกล่าวไม่แตกต่างกัน อายุของกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ทัศนคติของบุคคลดังกล่าวแตกต่างกัน ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ไม่ใช่ตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ทัศนคติที่มีต่อการเรียนร่วมแตกต่างกัน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นปกติระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) สังกัดกรมสามัญศึกษา และ โรงเรียนเอกชน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นปกติ ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนบ้างบางกะปิ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 21 คน
2. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนวัดบรมนิวาส สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน
3. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนบางบัว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) จำนวน 14 คน
4. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาศึกษาแห่งชาติ (สพช.) จำนวน 3 คน
5. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนราชวินิตประถมบางแค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) จำนวน 8 คน
6. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา จำนวน 12 คน
7. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนดาราทร์ (โรงเรียนเอกชน) จำนวน 14 คน
8. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนมีนประสาธ (โรงเรียนเอกชน) จำนวน 14 คน
9. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียน อนุบาลจินดาวิทย์ (โรงเรียนเอกชน) จำนวน 6 คน
10. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนอนุบาลอินทราวิทย์ (โรงเรียนเอกชน) จำนวน 4 คน
11. กลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในโรงเรียนอนุบาลอนันตศาสตร์ (โรงเรียนเอกชน) จำนวน 4 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการทำการศึกษายเป็นแบบสอบถามให้ครูประจำชั้นที่สอนเด็กปกติ และเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเนื่องจากครูประจำชั้นเป็นผู้ที่สอนเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม และเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและสังเกตเห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กแสดงออก และรู้ถึงปัญหาการเรียนและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กเป็นอย่างดี แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอน) ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษา การอบรมหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ระยะเวลาที่มีประสบการณ์ในการสอน ตำแหน่งในปัจจุบันและระยะเวลาที่ทำการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม เป็นคำถามแบบปลายเปิดและปิด

ส่วนที่ 2 มี 2 ข้อ

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ในปัจจุบัน ชั้นที่กำลังเรียนอยู่ และระดับเชาวน์ปัญญา

ข. ปัญหาของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียน ซึ่งมีปัญหาทางด้านการเรียน 7 ข้อ ปัญหาทางด้านสังคม 7 ข้อ ปัญหาทางด้านการช่วยเหลือตนเอง 7 ข้อ ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ 8 ข้อ และปัญหาด้านอื่น ๆ 8 ข้อ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด และระดับของปัญหาใช้มาตรส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ 0 = ไม่มีปัญหา 1 = มีปัญหาน้อย 2 = มีปัญหาปานกลาง และ 3 = มีปัญหาหนัก

ส่วนที่ 3 ความต้องการและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน ความต้องการเป็นคำถามปลายเปิด และระดับความต้องการของอาจารย์ผู้สอนใช้มาตรส่วนประมาณค่า 4 ระดับเช่นกัน มีจำนวน 6 ข้อ สำหรับข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนแบบสอบถามลักษณะปลายเปิดให้เติมได้ตามความคิดเห็น

3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดข้อมูล และปัญหาต่าง ๆ จากเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. พบอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับจำนวนเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม และปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก
3. กำหนดขอบเขตคำถาม และร่างแบบสอบถามในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ
4. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
5. จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไปส่งให้อาจารย์ที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม ตามโรงเรียนที่กำหนดไว้ และเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในแบบสอบถามส่วนที่ 1 และข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนในส่วนที่ 2 ก. ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลส่วนที่ 2 ข. เกี่ยวกับปัญหาด้านต่าง ๆ ของเด็กปัญญาอ่อน และส่วนที่ 3 ความต้องการของอาจารย์ ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของปัญหา แต่ละระดับเป็นรายชื่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังกล่าว ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน โดยการเสนอด้วยการบรรยายและประกอบตารางตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม)

ตารางที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม)

ตัวแปร	จำนวนคน (N)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เพศ			
- ชาย	3	5.0	
- หญิง	57	95.0	
2. อายุ			
- 21 – 30 ปี	8	13.4	
- 31 – 40 ปี	15	25.0	
- 41 – 50 ปี	20	33.3	
- 51 – 60 ปี	17	28.3	
3. ระดับการศึกษา			
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	10.0	
- ปริญญาตรี	52	86.7	
- ปริญญาโท	2	3.3	
4. สาขาวิชาที่จบการศึกษา			
- วิชาเอกประถมศึกษา	12	20.0	
- เอกการศึกษาพิเศษ	5	8.3	
- เอกอื่น ๆ	43	71.7	

ตัวแปร	จำนวนคน (N)	ร้อยละ	หมายเหตุ
5. ได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาพิเศษ			
- เคย	22	36.7	
- ไม่เคย	38	63.3	
6. ประสบการณ์ในการสอน (ไม่นับขณะลา ศึกษาต่อ)			
- น้อยกว่า 1 ปี	1	1.6	
- 1 – 5 ปี	13	21.7	
- 6 – 10 ปี	10	16.7	
- 11 – 15 ปี	7	11.7	
- 16 – 20 ปี	7	11.7	
- มากกว่า 20 ปี	22	36.6	
7. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง			
- อาจารย์ 1	12	20.0	
- อาจารย์ 2	29	48.3	
- อาจารย์ 3	-	-	
- ครูโรงเรียนเอกชน	9	31.7	
8. สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมาแล้ว			
- น้อยกว่า 1 ปี	20	33.3	
- 1 – 5 ปี	32	53.3	
- 6 – 10 ปี	4	6.7	
- มากกว่า 10 ปี	4	6.7	

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลของครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมีจำนวนครูผู้หญิงมากถึง 57 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 มีอายุมากที่สุดระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 28.3 และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด จำนวน 52 คน ร้อยละ 86.7 ระดับปริญญาโทเพียง 2 คน ร้อยละ 3.3 วิชาเอกประถมศึกษาเพียง 12 คน ร้อยละ 20.0 และวิชาเอกการศึกษาพิเศษเพียง 5 คน ร้อยละ 8.3 นอกจากนี้วิชาเอกอื่น ๆ มากที่สุด 43 คน ร้อยละ 71.7 เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาพิเศษสำหรับสอนเด็กที่มีความต้อง

การพิเศษหรือพิการเพียง 22 คน ร้อยละ 36.7 มีประสบการณ์ในการสอนมานานมากกว่า 20 ปี จำนวนมากที่สุด 22 คน ร้อยละ 36.6 รองลงมา 1 - 5 ปี จำนวน 13 คน ร้อยละ 21.7 และดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 จำนวนมากที่สุด 29 คน ร้อยละ 48.3 รองลงมาเป็นครูโรงเรียนเอกชน 19 คน ร้อยละ 31.7 และทำการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมาแล้วเป็นระยะเวลาานาน 1 - 5 ปี จำนวนมากที่สุด 32 คน ร้อยละ 53.3 รองลงมาสอนน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 20 คน ร้อยละ 33.3 และที่ทำการสอนมากกว่า 10 ปี มีเพียง 4 คน ร้อยละ 6.7 เท่านั้น

ตอนที่ 2 ก. ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม

ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	65	60.7	
หญิง	42	39.3	
อายุ			
อายุ 4 – 8 ปี	41	38.3	อายุเฉลี่ย = 9.75 ปี
9 – 12 ปี	50	46.7	อายุต่ำสุด = 4 ปี
13 – 17 ปี	16	15.0	อายุสูงสุด = 17 ปี
ชั้นเรียน			
ชั้นอนุบาล	15	14.0	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	18	16.8	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	34	31.8	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	19	17.8	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	11	10.3	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	6	5.6	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	4	3.7	
ระดับเชาวน์ปัญญา (IQ)			
ไม่มีในบันทึกของครู	63	58.9	
35 – 49	7	6.5	
50 – 75	37	34.6	

จากตารางที่ 2 เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นปกติจำนวนที่ทำการศึกษา รวม 107 คน เป็นเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง มีอายุเฉลี่ย 9.75 ปี ระหว่างอายุ 9 – 12 ปี มากที่สุด และที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวนมากที่สุด 34 คน ร้อยละ 31.7 สำหรับระดับเชาวน์ปัญญานั้น พบว่า ครูประจำชั้นไม่ทราบระดับเชาวน์ปัญญาของเด็กถึง 63 คน ร้อยละ 58.9 เป็นเด็กปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (IQ 35 – 49) เพียง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และเป็นเด็กปัญญาอ่อนระดับน้อย (IQ 50 – 75) จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านต่าง ๆ ของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวม

1. ปัญหาทางการเรียน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน

	ปัญหาทางการเรียน	ระดับของปัญหา							
		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
		จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	การใช้กล้ามเนื้อมือไม่ประสานสัมพันธ์กับตา เช่น ร้อยเชือก	17	16.0	24	22.4	30	28.0	36	33.6
2.	ไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน	34	31.8	36	33.6	29	27.1	8	7.5
3.	ขาดความสนใจในบทเรียน	27	25.2	39	36.4	32	30.0	9	8.4
4.	ขาดสมาธิในการเรียน หรือมีช่วงความสนใจสั้นมาก	34	31.8	40	37.4	30	28.0	3	2.8
5.	จดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้	34	31.8	38	35.5	30	28.0	5	4.7
6.	ไม่มีความพร้อมในการเรียน ทูค อ่าน เขียน และทักษะเลขคณิต	24	22.4	44	41.1	28	26.2	11	10.3
7.	ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน	21	19.6	34	31.8	38	35.5	14	13.1

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เด็กปัญญาอ่อนมีปัญหาทางการเรียนมากที่สุด คือ ในด้านไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน ขาดสมาธิในการเรียน หรือมีช่วงความสนใจสั้นมาก และจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้ ทั้ง 3 ด้านนี้มีจำนวน 34 คน ร้อยละ 31.8 และเด็กไม่มีปัญหาทางการใช้กล้ามเนื้อมือไม่ประสานสัมพันธ์กับตา 36 คน ร้อยละ 33.6 เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีความพร้อมด้านการฝึกการใช้กล้ามเนื้อมาแล้ว จึงไม่มีปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ ลำดับรองลงมาคือปัญหาการขาดความสนใจในบทเรียนมีจำนวน 27 คน ร้อยละ 25.2 และพบว่าปัญหาระดับปานกลางในด้าน ไม่มีความพร้อมในการเรียน ทูค อ่าน เขียน และทักษะเลขคณิตมีจำนวนมากถึง 44 คน ร้อยละ 41.1

2. ปัญหาทางด้านสังคม

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาด้านสังคม

	ปัญหาทางด้านสังคม	ระดับของปัญหา							
		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
		จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ เช่น ไม่พูดกับเพื่อน และไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	15	14.0	22	20.6	31	29.0	39	36.4
2.	คือฉัน เอาแต่ใจตนเอง และไม่เชื่อฟังครู	15	14.0	27	25.2	44	41.1	21	19.7
3.	มักจะแยกตัวไม่ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	12	11.2	29	27.1	43	40.2	23	21.5
4.	มักจะแหย่ และตอแยเพื่อน	12	11.2	16	15.0	38	35.5	41	38.3
5.	หิบบของเพื่อนโดยไม่ขออนุญาต	14	13.1	17	15.9	39	36.4	37	34.6
6.	ใช้คำพูดไม่สุภาพ	8	7.5	12	11.2	37	34.6	50	46.7
7.	ไม่กล้าแสดงออก ไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง	17	15.9	36	33.6	34	31.8	20	18.7

จากตารางที่ 4 เด็กปัญญอ่อนที่ไปเรียนร่วมกับเด็กปกติมีปัญหาด้านสังคมมากลำดับที่ 1 คือ ไม่กล้าแสดงออก ไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง ร้อยละ 15.9 ลำดับที่ 2 คือ ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และคือฉันเอาแต่ใจตัวเองไม่เชื่อฟังครู ร้อยละ 14.0 ลำดับที่ 3 คือ หิบบของเพื่อนโดยไม่ขออนุญาต ร้อยละ 13.1 นอกจากนี้มีปัญหาระดับปานกลางที่ไม่กล้าแสดงออกไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง ร้อยละ 33.6 มักจะแยกตัวไม่ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ร้อยละ 27.1 และคือฉันเอาแต่ใจตนเอง ไม่เชื่อฟังครู ร้อยละ 25.2 และจำนวนมากถึง ร้อยละ 46.7 ที่เด็กไม่มีปัญหาด้านสังคม เนื่องจากในการรับเด็กเข้าเรียนรวมเด็กส่วนใหญ่จะได้รับการคัดเลือกมาแล้ว

3. ปัญหาทางการช่วยเหลือนตนเอง

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาทางการช่วยเหลือนตนเอง

	ปัญหาทางการช่วยเหลือนตนเอง	ระดับของปัญหา							
		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
		จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	การรับประทานอาหาร	13	12.1	7	6.5	19	17.8	68	63.6
2.	การแต่งตัว	11	10.3	7	6.5	24	22.4	65	60.8
3.	การแปรงฟัน	12	11.2	10	9.3	21	19.7	64	59.8
4.	การรักษาความสะอาดของร่างกาย และเครื่องแต่งกาย	11	10.3	21	19.6	23	21.5	52	48.6
5.	การทำความสะดวกง่าย ๆ เช่น บิด กวาด เช็ด ถู	13	12.1	24	22.4	29	27.2	41	38.3
6.	การทำตามคำสั่ง	12	11.2	29	27.1	35	32.7	31	29.0
7.	การรักษาความปลอดภัยของตนเอง	14	13.1	25	23.4	45	42.0	23	21.5

จากตารางที่ 5 เด็กปัญญาอ่อนที่มีปัญหาทางการช่วยเหลือนตนเองมากลำดับที่ 1 คือ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง ร้อยละ 13.1 ลำดับที่ 2 การรับประทานอาหารและการทำความสะดวกง่าย ๆ ร้อยละ 12.1 ลำดับที่ 3 การแปรงฟันและการทำตามคำสั่ง ร้อยละ 11.2 นอกจากนั้นเด็กจะมีปัญหาในระดับปานกลางและน้อยและจำนวนมากที่ไม่มีปัญหาในการช่วยเหลือนตนเอง ร้อยละ 48.6 – 63.6 เนื่องจากโรงเรียนมีกฎเกณฑ์ไว้ว่า เด็กจะต้องช่วยเหลือนตนเองได้พอสมควรจึงจะรับเข้าเรียนรวมในชั้นปกติ

4. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์

	ปัญหาทางด้านพฤติกรรม และอารมณ์	ระดับของปัญหา							
		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
		จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	ก้าวร้าว และชอบรังแก เพื่อน	12	11.2	12	11.2	33	30.8	50	46.8
2.	ว่องไวคิดปกติ อยู่ไม่สุข ซุกซนมาก	12	11.2	23	21.6	36	33.6	36	33.6
3.	มักจะพูดสอดแทรก และ ส่งเสียงดัง	15	14.0	19	17.8	26	24.3	47	43.9
4.	แยกตัว ชอบอยู่คนเดียว	10	9.3	26	24.3	35	32.7	36	33.7
5.	มีความขลาดกลัว	8	7.5	25	23.3	37	34.6	37	34.6
6.	เฉย เฉื่อยชา และเกียจ คร้าน	15	14.0	28	26.2	37	34.6	27	25.2
7.	เหม่อลอย พูดคนเดียว	10	9.3	8	7.5	35	32.7	54	50.5
8.	ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ฉุน เฉียว และเปลี่ยนแปลง ง่าย	19	17.8	12	11.2	33	30.8	43	40.2

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าเด็กปัญญ่อ่อนมีปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์มาก
ลำดับที่ 1 คือ ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ฉุนเฉียว และเปลี่ยนแปลงง่าย ร้อยละ 17.8 ลำดับที่ 2 คือ มักจะพูดสอด
แทรกและส่งเสียงดัง และเฉย เฉื่อยชา และเกียจคร้าน ร้อยละ 14.0 และลำดับที่ 3 คือ ก้าวร้าว ชอบรังแกเพื่อน
และว่องไวคิดปกติอยู่ไม่สุข ซุกซนมาก ร้อยละ 11.2 นอกจากนี้ผู้นี้อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย

5. ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนเด็กที่มีปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

	ปัญหาทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ระดับของปัญหา							
		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
		จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	ผู้ปกครองเด็กปัญญาอ่อน ไม่ให้ความร่วมมือใน กิจกรรมของโรงเรียน	7	6.5	11	10.3	24	22.4	65	60.7
2.	ผู้ปกครองไม่ยอมรับใน ระดับความสามารถใน การเรียนรู้ของเด็ก	9	8.4	15	14.0	17	15.9	66	61.7
3.	ผู้ปกครองเข้มงวดกับเด็ก มากเกินไป	7	6.5	22	20.6	31	29.0	47	43.9
4.	ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อ เด็กปล่อยปละละเลย	4	3.7	13	12.1	29	27.1	61	57.0
5.	ผู้ปกครองไม่ช่วยส่งเสริม เด็กในการช่วยฝึกสอนที่ บ้าน	7	6.5	21	19.6	27	25.2	52	48.6
6.	ครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอน เด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม ในชั้นเรียน ไม่เข้าใจเด็ก ปัญญาอ่อน	15	14.0	25	23.4	26	24.3	41	38.3
7.	เด็กปกติไม่เข้าใจเด็ก ปัญญาอ่อน และไม่ยอม ช่วยเหลือ	2	1.9	29	27.1	31	29.0	45	42.1
8.	ผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอม รับเด็กปัญญาอ่อน	6	5.6	22	20.6	34	31.8	45	42.1

จากตารางที่ 7 ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอน
เด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นเรียนไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 14.0 ลำดับที่ 2 ผู้ปกครองไม่ยอมรับใน
ระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ร้อยละ 8.4 ลำดับที่ 3 มี 3 ข้อ คือ ผู้ปกครองเด็กปัญญาอ่อนไม่ใ้
ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครองเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป และผู้ปกครองไม่ช่วยส่งเสริมเด็ก
ในการช่วยฝึกสอนที่บ้าน ร้อยละ 6.5 และปัญหาระดับปานกลางมากที่สุด คือ ปัญหาเด็กปกติไม่เข้าใจ

เด็กปัญญาอ่อนและไม่ยอมช่วยเหลือ ร้อยละ 27.1 ลำดับที่ 2 คือ ครูคนอื่น ๆ ไม่ได้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 23.4

6. สรุปผลรวมของระดับปัญหาด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 8 แสดงผลรวมของระดับปัญหาด้านต่าง ๆ

	ปัญหาทางด้านต่าง ๆ	ระดับของปัญหา							
		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
		จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	ปัญหาด้านการเรียน	191	25.5	255	34.0	217	29.0	86	11.5
2.	ปัญหาด้านสังคม	93	12.4	159	21.2	266	35.5	231	30.8
3.	ปัญหาด้านการช่วยเหลือ ตนเอง	86	11.5	123	16.4	196	26.2	344	45.9
4.	ปัญหาด้านพฤติกรรมและ อารมณ์	101	11.8	153	17.9	272	31.8	330	38.6
5.	ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	57	6.7	158	18.5	219	25.6	422	49.3

จากตารางที่ 8 สรุปผลรวมของกลุ่มปัญหาด้านต่าง ๆ พบว่า เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมมีปัญหาด้านการเรียนมากที่สุด คือ ร้อยละ 25.5 มีปัญหาลำดับที่ 2 คือ ปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์มากที่สุด ร้อยละ 11.8 ปัญหาในระดับปานกลาง ร้อยละ 17.9 และระดับน้อย ร้อยละ 31.8 ปัญหาลำดับที่ 3 คือ ปัญหาด้านสังคมมากที่สุด ร้อยละ 12.4 ระดับปานกลาง ร้อยละ 21.2 และระดับน้อย ร้อยละ 35.5 ปัญหาลำดับที่ 4 คือ ปัญหาด้านการช่วยเหลือตนเองมากที่สุด ร้อยละ 11.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 16.4 และระดับน้อย ร้อยละ 26.2 ปัญหาลำดับที่ 5 คือ ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ร้อยละ 6.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 18.5 และระดับน้อย ร้อยละ 25.6

ตอนที่ 3

ก. ปัญหาความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม

ตารางที่ 9

แสดงระดับปัญหาความต้องการของอาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม

ความต้องการ	ระดับของความต้องการ							
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1. สื่อการเรียนการสอนเด็ก ปัญญาอ่อน	37	61.7	13	21.7	9	15.0	-	-
2. หลักสูตรและเนื้อหาที่ปรับ ปรุงสำหรับเด็กปัญญาอ่อน	37	61.7	12	20.0	6	10.0	2	3.3
3. การวัดผลการเรียนเป็น พิเศษ	34	56.7	12	20.0	7	11.7	1	1.67
4. การเข้ารับการอบรมหลัก สูตรครูการศึกษาพิเศษ (สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้รับการ ฝึกอบรม)	23	38.3	10	16.7	13	21.7	4	6.67
5. ความรู้เกี่ยวกับภาวะปัญญา อ่อนและวิธีการสอน	27	45.0	16	26.7	13	21.7	-	-
6. ครูการศึกษาพิเศษ เพื่อช่วย สอนเสริมเด็กปัญญาอ่อน ในวิชาที่เด็กปัญญาอ่อน มีปัญหาในการเรียนอย่าง มาก	31	51.7	10	16.7	13	21.7	1	1.67

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมีปัญหาในการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมาก จึงมีความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ทางวิชาการและกระบวนการที่เกี่ยวกับการสอนต่าง ๆ มาก ระดับความต้องการมากที่สุด คือ ความต้องการทางด้านสื่อการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนและหลักสูตร และเนื้อหาที่ปรับปรุงสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 61.7 ความต้องการมากลำดับที่ 2 คือ การวัดผลการเรียนเป็นพิเศษ ร้อยละ 56.7 และมากลำดับที่ 3 คือ ต้องการครูการศึกษาพิเศษ เพื่อช่วยสอนเสริมเด็กปัญญาอ่อนในวิชาที่เด็กปัญญาอ่อนมีปัญหาในการเรียนอย่างมาก ร้อยละ 51.7 และลำดับที่ 4 ต้องการมีความรู้เกี่ยวกับภาวะปัญญาอ่อนและวิธีการสอน ร้อยละ 45.0

ข. ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 10 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N)	ร้อยละ
1.	ควรบรรจุครูการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น หรือควรมีครูที่เลี้ยงช่วยสอนเด็ก ปัญญาอ่อนในบางวิชา	5	8.3
2.	ควรปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับสติปัญญาของเด็ก และควรแยก หลักสูตรและการประเมินผลจากเด็กปกติ	5	8.3
3.	ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้ประสานระหว่างผู้ปกครองและครู และแจ้งนโยบายของ โครงการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนให้ชัดเจน	4	6.7
4.	อยากได้ครูที่มีใจรักในการสอน และเอาใจใส่ต่อการสอนเด็กจริง ๆ	4	6.7
5.	ควรมีเงินเพิ่มให้ครูที่สอนมากขึ้น	3	5.0
6.	ต้องการสื่อการเรียนการสอนมากขึ้น และทันสมัย	3	5.0
7.	ควรแยกเด็กปัญญาอ่อนไว้ต่างหากห้องหนึ่ง เพราะคนอื่นเขาอย่างเด็กปัญญาอ่อน และเด็กปัญญาอ่อนมากไม่ควรส่งเข้ามาเรียนรวมเพราะทำให้ชั้นเสีย	3	5.0
8.	ไม่ควรให้มีเด็กจำนวนมากในชั้นเรียน เพราะเด็กปัญญาอ่อนเรียนตามไม่ทัน ครูต้อง สอนประกบตัวต่อตัวทำได้ยาก เพราะมีเด็กมากเกินไป	2	3.3
9.	เด็กควรมีความพร้อมทั้งด้านภาษา และคณิตศาสตร์เสียก่อน เด็กที่ยังไม่พร้อมไม่ ควรส่งมาเข้าเรียนรวม	2	3.3
10.	ในแต่ละห้องเรียนไม่ควรให้มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมหลายคน	2	3.3
11.	เด็กปัญญาอ่อนที่มีปัญหาสามเนื้อมือไม่แข็งแรงจะทำงานที่ครูสั่งไม่ได้ ควรได้รับ การรักษาหรือทำกายภาพบำบัดก่อน	2	3.3
12.	เด็กบางคนมีปัญหาพฤติกรรม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ พูดไม่เข้าใจ และสร้าง ปัญหาในลักษณะก้าวร้าว	2	3.3
13.	ควรให้เด็กได้เรียนพิเศษในบางวิชา หรือควรมีห้องสอนเสริมเฉพาะ	2	3.3
14.	อยากให้ทุกโรงเรียนให้ออกาสกับเด็ก เพราะเด็กปัญญาอ่อนไม่มาก ไม่มีปัญหา	2	3.3
15.	ควรมีการสัมมนาครูผู้สอน เพื่อหาข้อมูลและวิธีการสอนที่แปลกใหม่ และข้อเสนอ นำในการสอนเด็กปัญญาอ่อน	2	3.3
16.	ครูควรพยายามให้เด็กช่วยตัวเองให้มาก	1	1.7
17.	ประชาสัมพันธ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูล	1	1.7
18.	ผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	15	25.2
	รวม	60	100

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ควรบรรจุครูการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น หรือควรมีครูที่เลี้ยงช่วยสอนเด็กปัญญาอ่อนในบางวิชา และควรปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับสติปัญญาของเด็ก ควรแยกหลักสูตรและการประเมินผลจากเด็กปกติ จำนวนร้อยละ 8.3 มีความเห็นมากเป็นลำดับที่ 2 คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้ประสานระหว่างผู้ปกครองและครูและแจ้งนโยบายการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนให้ชัดเจน และอยากได้ครูที่มีใจรักในการสอนและเอาใจใส่ต่อการสอนเด็กจริง ๆ ร้อยละ 6.7 ลำดับที่ 3 คือ ควรมีเงินเพิ่มให้ครูที่สอนมากขึ้น และต้องการสื่อการเรียนการสอนอย่างมากและทันสมัย และควรแยกห้องเรียนเด็กปัญญาอ่อนไว้ต่างหาก ร้อยละ 5.0 โดยมีอาจารย์ผู้สอนแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ร้อยละ 74.8 และอีกร้อยละ 25.2 ไม่แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ ที่ได้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมในชั้นเรียนปกติของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 4 โรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลของครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 60 คน เป็นเพศหญิง 57 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 และเพศชาย 3 คน ร้อยละ 5.0 ซึ่งทำการสอนเด็กปัญญาอ่อนรวมในระดับชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 107 คน เป็นนักเรียนชาย 65 คน ร้อยละ 60.7 และนักเรียนหญิง 42 คน ร้อยละ 39.3 พบปัญหาของเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นปกติดังนี้

5.1.1 ปัญหาทางด้านการเรียน พบว่า มีปัญหามาก เรียงตามลำดับดังนี้

- (1) ไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอน ขาดสมาธิในการเรียนหรือมีช่วงความสนใจสั้นมาก และจดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้ ร้อยละ 31.8
- (2) ขาดความสนใจในบทเรียน ร้อยละ 25.2
- (3) ไม่มีความพร้อมในการเรียน พูด อ่าน เขียน และทักษะเลขคณิต ร้อยละ 22.4
- (4) ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน ร้อยละ 19.6
- (5) การใช้กล้ามเนื้อไม่ประสานสัมพันธ์กับตา ร้อยละ 16.0

มีปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 22.4 – 41.1

5.1.2 ปัญหาทางด้านสังคม พบว่า มีปัญหามาก เรียงตามลำดับดังนี้

- (1) ไม่กล้าแสดงออกไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ร้อยละ 15.9
- (2) ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และคือวันเอาแต่ใจตนเอง ไม่เชื่อฟังครู ร้อยละ 14.0
- (3) หอบของเพื่อน โศกไม่ขออนุญาต ร้อยละ 13.1
- (4) มักจะแยกตัวไม่ร่วมกิจกรรมกลุ่ม และมักจะแหย่หรือดอแหย่เพื่อน ร้อยละ 11.2
- (5) ใช้คำพูดไม่สุภาพ ร้อยละ 7.5

มีปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 11.2 – 33.6

5.1.3 ปัญหาด้านการช่วยเหลือตนเอง พบว่า มีปัญหามาก ดังนี้

- (1) การรักษาความปลอดภัยของตนเอง ร้อยละ 13.1

(2) การทำความสะอาดง่าย ๆ เช่น ปัด กวาด เช็ดถู และการรับประทานอาหาร ร้อยละ 12.1

(3) การแปรงฟัน และการทำตามคำสั่ง ร้อยละ 11.2

(4) การแต่งตัว และการรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย ร้อยละ 10.3

มีปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 6.5 – 27.1

และพบว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาทางด้านการช่วยเหลือตนเองถึงร้อยละ 48.6 - 63.6

เนื่องจากบางโรงเรียนมีกฎเกณฑ์ไว้ว่า เด็กจะต้องช่วยเหลือตนเองได้พอสมควรจึงจะรับเข้าเรียนรวมในชั้นปกติ

5.1.4 ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ พบว่า มีปัญหามาก ดังนี้

(1) ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ขุนขี้แค้นและเปลี่ยนแปลงง่าย ร้อยละ 17.8

(2) มักจะพูดสอแสร้งและส่งเสียงดัง และเฉย เฉื่อยชา และเกียจคร้าน ร้อยละ 14.0

(3) ก้าวร้าว และชอบรังแกเพื่อน และว่องไวผิดปกติ อยู่ไม่สุข ซุกซนมาก ร้อยละ 11.2

(4) แยกตัว ชอบอยู่คนเดียว และเหม่อลอย พูดคนเดียว ร้อยละ 9.3

(5) มีความขลาดกลัว ร้อยละ 7.5

มีปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 7.5 – 26.2

5.1.5 ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัญหามาก ดังนี้

(1) ครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นเรียน ไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 14.0

(2) ผู้ปกครองไม่ยอมรับในระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ร้อยละ 8.4

(3) ผู้ปกครองเด็กปัญญาอ่อนไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน และเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป และไม่ช่วยส่งเสริมเด็กในการช่วยฝึกสอนที่บ้าน ร้อยละ 4.5

(4) ผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กปัญญาอ่อน ร้อยละ 5.6

มีปัญหาระดับปานกลาง ร้อยละ 10.3 – 27.1

สำหรับปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนี้ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเลย ร้อยละ 38.3 - 61.7

5.1.6 สรุปผลระดับปัญหากลุ่มรวมด้านต่าง ๆ

ปัญหาระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้

(1) ปัญหาทางด้านการเรียน พบร้อยละ 25.5

(2) ปัญหาทางด้านสังคม พบร้อยละ 12.4

(3) ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ พบร้อยละ 11.8

- (4) ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง พบร้อยละ 11.5
  - (5) ปัญหาทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบร้อยละ 6.7
- ปัญหาในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้
- (1) ปัญหาทางการเรียน พบร้อยละ 34.0
  - (2) ปัญหาทางด้านสังคม พบร้อยละ 21.2
  - (3) ปัญหาทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบร้อยละ 18.5
  - (4) ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ พบร้อยละ 17.9
  - (5) ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง พบร้อยละ 16.4

ปัญหาระดับน้อย

- (1) ปัญหาทางด้านสังคม พบร้อยละ 35.5
- (2) ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ พบร้อยละ 31.8
- (3) ปัญหาทางการเรียน พบร้อยละ 29.0
- (4) ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง พบร้อยละ 26.2
- (5) ปัญหาทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบร้อยละ 25.6

สำหรับกลุ่มที่ไม่มีปัญหาเลย ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 49.3 ลำดับรองลงมา คือ กลุ่มปัญหาทางการช่วยเหลือตนเองร้อยละ 45.9

5.1.7 สรุปเกี่ยวกับข้อมูลของครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดต่อการจัดบริการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม คือ ครูอาจารย์ที่สอนประจำชั้นเด็กปกติที่รับเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมกับเด็กปกติ เพราะครูจะต้องสอนทั้งเด็กปกติและเด็กปัญญาอ่อน ตลอดจนต้องแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กปกติและเด็กปัญญาอ่อนเป็นรายบุคคลด้วย จึงเป็นภาระที่หนักสำหรับครู ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมีปัญหาและความต้องการตลอดจนข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

- (1) ข้อมูลส่วนบุคคลของครู พบว่า ครูที่สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 95.0 เพศชายเพียงร้อยละ 5.0 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.3 รองลงมาอายุ 51 - 60 ปี ร้อยละ 28.3 และอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 25.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 86.7 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 3.3 และต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 10.0 สาขาวิชาที่จบการศึกษา มีวิชาเอกอื่น ๆ มากที่สุด ร้อยละ 71.7 วิชาเอกประถมศึกษา ร้อยละ 20.0 และวิชาเอกการศึกษาพิเศษ เพียงร้อยละ 8.3 เท่านั้น มีครูที่ได้รับการอบรมหลักสูตรครูการศึกษาพิเศษแล้ว ร้อยละ 36.7 มีประสบการณ์ในการสอนมากที่สุด คือ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 36.6 รองลงมา 1 - 5 ปี ร้อยละ 21.7 และดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 มากที่สุด ร้อยละ 48.3 รองลงมาเป็นครูโรงเรียนเอกชน ร้อยละ 31.7 และอาจารย์ 1 ร้อยละ 20.0 และมีประสบการณ์สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมาแล้วมากที่สุด 1 - 5 ปี ร้อยละ 53.3 รองลงมาน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 33.3 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.7

(2) ปัญหาความต้องการของครู อาจารย์ผู้สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวม จากการศึกษาวิจัย พบว่า ครูยังมีปัญหาในการสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมาก จึงมีความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ทางวิชาการ และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดังนี้

ปัญหาความต้องการมาก เรียงตามลำดับดังนี้

1. ต้องการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน และหลักสูตรเนื้อหาที่ปรับปรุงสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ต้องการมาก ร้อยละ 61.7
2. การวัดผลการเรียนเป็นพิเศษ ร้อยละ 56.7
3. ครูการศึกษาพิเศษ เพื่อช่วยสอนเสริมเด็กปัญญาอ่อน ในวิชาที่เด็กมีปัญหาในการเรียนอย่างมาก ร้อยละ 51.7
4. ความรู้เกี่ยวกับภาวะปัญญาอ่อนและวิธีการสอน ร้อยละ 45.0
5. การเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูการศึกษาพิเศษ (สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม) ร้อยละ 38.3

(3) ข้อเสนอแนะของครู อาจารย์ผู้สอน สรุปได้ดังนี้

1. ควรบรรจุครูการศึกษาพิเศษ ให้มากหรือควรมีครูที่เล็งช่วยสอนเด็กปัญญาอ่อนในบางวิชา
2. ควรปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับสติปัญญาของเด็กและควรแยกหลักสูตรและการประเมินผลจากเด็กปกติ
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้ประสานระหว่างผู้ปกครองและครู และแจ้งนโยบายโครงการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนให้ชัดเจน
4. อยากได้ครูที่มีใจรักในการสอนและเอาใจใส่ต่อการสอนเด็กจริง ๆ
5. ต้องการสื่อการเรียนการสอนอย่างมากและทันสมัย
6. ควรแยกเด็กปัญญาอ่อนไว้ต่างหากห้องหนึ่ง เพราะคนอื่นเอาอย่างและเด็กปัญญาอ่อนมาก ไม่ควรส่งเข้ามาเรียนรวม
7. ไม่ควรให้มีเด็กจำนวนมากในชั้นเรียน เพราะครูต้องสอนเด็กเป็นรายบุคคล และเด็กควรมีความพร้อมทั้งด้านภาษาและคณิตศาสตร์ก่อนส่งเข้าชั้นเรียนรวม

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 ปัญหาทางการเรียน จากผลการวิจัย พบว่า เด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นปกติมีปัญหาในการเรียนมากเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปัญญาอ่อนมีระดับสติปัญญาและระดับความสามารถในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ต่ำกว่าเด็กปกติมาก ซึ่งกีดขวางการบกร่องในด้านต่าง ๆ เด็กจึงไม่สามารถเรียนได้เท่ากับเด็กปกติ และประการสำคัญ การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรเนื้อหาในชั้นปกตินั้น จัดไว้สำหรับเด็กปกติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนควรปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะความพิการหรือความบกพร่องของเด็ก ครูประจำชั้นที่สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธี

การสอนเด็กปัญญาอ่อนตามหลักการศึกษาศาสตร์ เช่น ใช้วิธีการสอนในชั้นตอนแยกย่อย สอนเป็นรายบุคคล เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด สร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจในการเรียน ตลอดจนการใช้สื่อการสอนที่เข้าใจ และการให้แรงเสริมเพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจเด็กให้มีความพยายามต่อการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาคือเป็นรายบุคคล ตลอดจนให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการให้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญห และควรจัดครูการศึกษาพิเศษ เพื่อให้สอนเสริมแก่เด็กปัญญาอ่อนเป็นรายบุคคลในวิชาหรือทักษะที่ยาก

5.2.2. ปัญหาทางด้านสังคม พบว่า เด็กมีปัญหาทางด้านสังคมมากเป็นลำดับที่ 2 ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่สำคัญมากสำหรับคนปัญญาอ่อน เด็กปัญญาอ่อนจำเป็นต้องเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ของสังคมที่กว้างขวางและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กรรมการสมาคมปัญญาอ่อนอเมริกัน ได้กล่าวไว้ว่า คนปัญญาอ่อนไม่มีความเพียงพอทางสังคม (Social inadequacies) ซึ่งจะมีความบกพร่องในด้านพฤติกรรมปรับตัว (Social adaptive behavior) จึงทำให้มีความจำกัดอย่างมากต่อการมีโอกาสเข้าทำงานและการดำรงชีวิต Kidd (1979), Zetlin และ Murtaugh (1988) (อ้างถึงใน Thomas, 1996 : 349) ได้รายงานว่าเด็กปัญญาอ่อนมีความยากลำบากในการมีเพื่อนหรือเป็นมิตรกับผู้อื่น มีความยากลำบากในการตัดสินใจ และจัดการกับสิ่งแวดล้อมของเขา และ Kopp, et al. (1992) ได้ทำการศึกษาพบว่า เด็กปัญญาอ่อนในชั้นประถม มีพัฒนาการทางสังคมบกพร่องอย่างมีนัยสำคัญ และ Blacher (1982) ได้ค้นพบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กปัญญาอ่อนต่ำกว่าเด็กปกติที่มีอายุเดียวกัน ซึ่งผู้ปกครองและครูมักมีความยากลำบากในการเลือกกิจกรรมการเรียนและสื่อการสอนสำหรับพวกเขา เพราะเด็กปัญญาอ่อนจะชอบกิจกรรมของเด็กที่มีอายุน้อยกว่า

จากกรวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมมีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และลำดับที่ 2 คือ ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนไม่ได้ คือ รัง และ ไม่เชื่อฟังครู ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ครูที่สอนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสรวมในกิจกรรมกลุ่ม ให้เป็นผู้นำ และร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ครูจะต้องกระตุ้นและให้กำลังใจแก่เด็ก ช่วยให้เด็กกล้าทำ และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องเข้าใจและใช้เทคนิควิธีการสอนที่สนใจเด็ก

5.2.3 ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ ซึ่งมีปัญหามากเป็นลำดับที่ 3 และปัญหามากเป็นลำดับที่ 1 ของกลุ่มปัญหานี้ คือ ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ อุนเฉิว และเปลี่ยนแปลงง่าย ร้องลงมาก คือ เฉยเฉื่อยชา และเกียจคร้าน และชอบพูดสอดแทรกและต่งเสียงดัง พฤติกรรมดังกล่าวครูจะต้องศึกษาสาเหตุและแก้ไขร่วมกับผู้ปกครอง และถ้ามีพฤติกรรมดังกล่าวรุนแรงจนไม่สามารถที่จะควบคุมได้ จำเป็นที่จะต้องได้รับการบำบัดแก้ไขจากจิตแพทย์ และนักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งครูจะต้องสังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด สำหรับพฤติกรรมอื่น ๆ ก็เช่นกัน ครูก็ต้องแก้ไขและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้ปรับตัวอย่างเหมาะสม แต่อาจจะเป็นปัญหาสำหรับครูที่ไม่สามารถดูแลเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมได้อย่างใกล้ชิด เพราะมีเด็กในชั้นที่จะต้องรับผิดชอบจำนวนมากเกินไป เช่น บางโรงเรียนมีเด็กในชั้น 45 - 50 คน และเมื่อเด็กมีปัญหาพฤติกรรมมากจนครูไม่สามารถแก้ไขและควบคุมได้ โรงเรียนก็จะให้ผู้ปกครองถอนเด็กออกไปเข้าโรงเรียนพิเศษ แล้วถ้าโรงเรียนพิเศษไม่รับ เด็กก็กลับไปอยู่ที่บ้าน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5.2.4 ปัญหาพฤติกรรมด้านการช่วยเหลือตนเอง พบว่า มีปัญหาหนักเป็นลำดับที่ 4 ทักษะการช่วยเหลือตนเองเป็นทักษะที่สำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนปัญญาอ่อน ซึ่ง Dalrymple และ Angrist (1988) (อ้างถึงใน คารณี ฐานะภูมิ, 2542 : 146) ได้ชี้ให้เห็นว่าการสอนทักษะการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กปัญญาอ่อนควรจะสอนในสถานที่ที่เป็นจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่สำหรับเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนรวมอาจจะเป็นปัญหาสำหรับครูที่สอน เพราะการสอนส่วนใหญ่จะสอนจำกัดอยู่ในชั้นเรียน และส่วนใหญ่จะเน้นวิชาการเป็นหลัก และเด็กปกติมักจะช่วยเหลือตนเองได้ดีแล้ว ในขณะที่เด็กปัญญาอ่อนยังทำไม่ได้ และต้องการการฝึกหัดที่ซ้ำ ๆ และสม่ำเสมอ จึงเป็นปัญหาการสอนสำหรับครูในการสอนดังกล่าว หรือโรงเรียนอาจจะจัดครูพิเศษให้ฝึกเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ หรือขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองช่วยสอนเด็กที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เพราะการช่วยเหลือตนเองมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันในครอบครัวและชุมชน ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า เด็กจำเป็นจะต้องได้รับการฝึกหัดจากประสบการณ์ชีวิตจริง เช่น การรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ในบ้าน และนอกบ้าน เป็นต้น

5.2.5 ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน ปัญหาผู้ปกครองไม่ยอมรับในความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน และเด็กปกติไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน ปัญหาดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องชี้แจงนโยบายการรับเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในโรงเรียน และจัดอบรมครู นักเรียน และให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กปัญญาอ่อน ให้ยอมรับและช่วยเหลือเด็กปัญญาอ่อน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

- (1) จัดอบรมครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมก่อนดำเนินการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน
- (2) จัดอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจและให้การสนับสนุนแก่เด็กปัญญาอ่อน
- (3) ทบวงมหาวิทยาลัย หรือสถาบันผลิตครู จัดโปรแกรมการสอนเด็กปัญญาอ่อน หรือเด็กพิการแก่นิสิตนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นพื้นความรู้สำหรับครูที่จะสอนเด็กปกติและปัญญาอ่อนเรียนรวม
- (4) โรงเรียนควรจัดครูการศึกษาพิเศษ (ด้านการสอนเด็กปัญญาอ่อน) ให้ช่วยสอนเสริมแก่เด็กปัญญาอ่อนเป็นรายบุคคลในวิชาหรือทักษะที่ขาด
- (5) จัดห้อง resource room ในโรงเรียนเพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนได้รับบริการพิเศษที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและทันสมัย

- (6) จัดเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ แก่เด็กปัญญาอ่อนก่อนส่งไปเรียนรวมในชั้นปกติ
- (7) ลดจำนวนเด็กปกติในชั้นเรียนให้น้อยลง เมื่อมีเด็กปัญญาอ่อนเข้าเรียนรวม และไม่ควรมีเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นเกิน 2 คน
- (8) ปรับหลักสูตรและการวัดผลสำหรับเด็กปัญญาอ่อนแยกจากเด็กปกติ และเน้นเนื้อหาวิชาพื้นฐานอาชีพที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ไม่นับวิชาการเหมือนเด็กปกติ
- (9) จัดอบรมหลักสูตรครู การศึกษาพิเศษแก่ครูประจำชั้นที่สอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมสำหรับครูที่ยังไม่ได้รับการอบรม
- (10) จัดบุคลากรเพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการสอนเด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการเรียนรวม
- (11) วางแผนหรือดำเนินงานตามโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ในสถานศึกษาและให้จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- (12) ประสานงาน และขอรับคำแนะนำ และการสนับสนุนเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อนจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

- (1) ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็กในรูปแบบการเรียนรวมในชั้นปกติ และรูปแบบการเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง เพื่อศึกษาว่า เด็กปัญญาอ่อนได้รับผลการเรียนในรูปแบบใดดีกว่า
- (2) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อน
- (3) การศึกษาวิจัยวิธีการสอนต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้อ่อนของเด็กปัญญาอ่อนให้ได้ผล เช่น วิธีการสอนภาษาไทยหรือเลขคณิต เป็นต้น
- (4) การศึกษาวิจัยทัศนคติและความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน
- (5) การศึกษาวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมในชั้นปกติ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2539) นโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับคนพิการ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2539) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ.
- ✓ กรมสามัญศึกษา. (2543) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา.
- กรมสามัญศึกษา. (2529) หลักสูตรสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก.) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2529 กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา.
- ชวลา เขียรธนู และกัลยา สุตะบุตร. (2538) ความรู้เรื่องภาวะปัญญาอ่อน กรุงเทพมหานคร : โรงพยาบาลราชานุกูล.
- คารณี ฐนะภูมิ. (2542) การสอนเด็กปัญญาอ่อน กรุงเทพมหานคร : บริษัทสมใจการพิมพ์.
- ทบวงมหาวิทยาลัย โครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน. (2529) คู่มือการจัดการเรียนร่วม
โครงการการศึกษาพิเศษ กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542) รายงานการวิจัยการทดลองวิธีจัดการศึกษาแบบไม่จำแนกประเภท
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) รายงานการวิจัย การศึกษาความต้องการและโอกาส
ทางการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญา กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Crawford , N.B. (1989). *Integration in Hong Kong : Rhetoric and Reality in the Field of Mental Handicap*. Hong Kong : University of Hong Kong.
- Friend , Marilyn & Bursuck , William D., (1996). *Including Students with Special Needs*.
M A : A Simon & Schuster Company.

The Foundation for the Welfare of the Mentally Retarded of Thailand. (1990). **Quality of Life for the Mentally Retarded (Proceedings of 9th AFMR)**. Bangkok : The Foundation for the Welfare of the Mentally Retarded of Thailand.

Inclusion International (ILSMH). (1995). **The Journey to Inclusive Schools**. Paris :

Inclusion International.

Jönsson, Ture. (1994). **Inclusive Education**. Geneva : United Nations.

Kirk, Samuel. (1962). **Educating Exceptional Children**. Boston : Houghton Mifflin Company.

Tenorino, Sue C. (1974). **Crisis-Resource and Classroom Teacher Perceptions of Problematic Children**. Doctoral Dissertation, George Washington University, Dissertation Abstracts International, 35 : 4, October 1974.

Thomas, Glenn E. (1996). **Teaching Students with Mental Retardation**. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.

Tufts, Devon C. (1985). **A Study of Attitudes Toward Mainstreaming Severely Language Handicapped Children**. Doctoral Dissertation, Pepperdine University, Dissertation Abstracts International, 45 : 10, April 1985.

Ward, James & Center, Yola. (1987). **Educating Children with Special Needs in Regular Classrooms : An Australian Perspective**. Sydney : Macquarie University.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอน)

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 21 - 30 ปี 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี
3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
4. สาขาวิชาที่จบการศึกษา (โปรดระบุ).....
5. ท่านเคยอบรมหลักสูตรการศึกษาพิเศษหรือไม่
 เคย ไม่เคย
6. ประสบการณ์ในการสอน (ไม่นับขณะลาศึกษาต่อ)
 น้อยกว่า 1 ปี 1 - 5 ปี
 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี
 16 - 20 ปี มากกว่า 20 ปี
7. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง (โปรดระบุ).....
8. ท่านสอนเด็กปัญญาอ่อนเรียนรวมมาแล้วเป็นเวลากี่ปี
 น้อยกว่า 1 ปี 1 - 5 ปี
 6 - 10 ปี มากกว่า 10 ปี

ปัญหาด้านต่าง ๆ	ระดับของปัญหา			
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่มี (0)
ค. ปัญหาทางการช่วยเหลือตนเอง 1. การรับประทานอาหาร 2. การแต่งตัว 3. การแปรงฟัน 4. การรักษาความสะอาดของร่างกาย และเครื่องแต่งกาย 5. การทำความสะอาดง่าย ๆ เช่น บิด กวาด เช็ด ถู 6. การทำตามคำสั่ง 7. การรักษาความปลอดภัยของตนเอง				
ง. ปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ 1. ก้าวร้าว และชอบรังแกเพื่อน 2. ว่องไวผิดปกติ อยู่ไม่สุข ซุกซนมาก 3. มักจะพูดสอดแทรก และส่งเสียงดัง 4. แยกตัว ชอบอยู่คนเดียว 5. มีความขลาดกลัว 6. เฉย เฉื่อยชา และเกียจคร้าน 7. เหม่อลอย พูดคนเดียว 8. ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ฉุนเฉียว และเปลี่ยนแปลงง่าย				
จ. ปัญหาอื่น ๆ 1. ผู้ปกครองเด็กปัญหาอ่อน ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียน 2. ผู้ปกครองไม่ยอมรับในระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก 3. ผู้ปกครองเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป 4. ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อเด็ก ปล่อยให้ปล่อยปละละเลย 5. ผู้ปกครองไม่ช่วยส่งเสริมเด็ก ในการช่วยฝึกสอนที่บ้าน 6. ครูคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอนเด็กปัญหาอ่อนเรียนรวมในชั้นเรียน ไม่เข้าใจเด็กปัญหาอ่อน				

ปัญหาด้านต่าง ๆ	ระดับของปัญหา			
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่มี (0)
7. เด็กปกติไม่เข้าใจเด็กปัญญาอ่อน และไม่ยอมช่วยเหลือ				
8. ผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กปัญญาอ่อน				

ส่วนที่ 3 ความต้องการและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ความต้องการ	ระดับของปัญหา			
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่มี (0)
ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน 1. สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปัญญาอ่อน 2. หลักสูตรและเนื้อหาที่ปรับปรุงสำหรับเด็กปัญญาอ่อน 3. การวัดผลการเรียนเป็นพิเศษ 4. การเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูการศึกษาพิเศษ (สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้รับการฝึกอบรม) 5. ความรู้เกี่ยวกับภาวะปัญญาอ่อนและวิธีการสอน 6. ครูการศึกษาพิเศษ เพื่อช่วยสอนเสริม เด็กปัญญาอ่อน ในวิชาที่เด็กปัญญาอ่อน มีปัญหาในการเรียนอย่างมาก				

ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

